

Šiandien
ir rytojRAINIO IR
KRONVALDO
ŠALYJE

Šią savaitę broliškoji mūsų tauta, latviai, iškilmingai apvaikščioja visame laisvame pasaulyje savo valstybinio periodo sukaktį. Pirmojo Pasaulinio karo latvių tauta apsiųngė savo sienose ir tapo valstybe. Tauta savo suverenios valstybės formoje turi visas neribotas galimybes tobulinti savo igimtus siekius: valstybiškumą, kultūrą, kultūros savitumas — viskas tai teikia tautai nenuginčijamas galimybes žygiuoti ateitin su išdidžiai iškelta galva. Tai "sau žmonės" pagal nemirtingą Vydo išsireiški mą.

Tokiais "sau žmonėmis" latvių tautą padarė, kaip ir lietuvių tautą, praamžinieji jos kultūrininkai, kurių tarpe ir Rygos paminkluose regime J. Rainio ir A. Kronvaldo figūras. Ryžtingosios tautos kultūrininkų ir kovotojų už tautos prigimtines apsisprendimo teises plėjados svajones pavertė realybe. Tauta atgavo suverenumą savo natūraliose ribose.

Laisvojo pasaulio visuomenės supranta, kad tai didžio ryžto ir didžios aukos nuoveikis. Lietuviai sveikina brolius latvius jų didingos šventės proga. Latvių siekia tapatiškai lietuvių siekiams. Daug bendrumo galima atrasti Nepriklausomybės kovose ir tautinio renesanso prieš aušryje. Pirmoji latvių knyga "Catechismus" 1585 metais išleista Vilniuje. Tarp pirmųjų latvių šaulių, kritusių už Latvijos laisvę, 1917 metais, spalio 12 d. buvo lietuvis Jonas Gavėnas iš Papilės. Latvių piliakalniai analogiškai lietuvių piliakalniais. Ir archeologinės iškaskenos: įkapės, antkaklės, kalavijų makštys, ietigaliai, puodai ir segės, primena lietuvių-latvių bendrumą. Proistorinė tauta buvo viena. Ilgas laikas ir gyvenimo bei geografinės terenos besikeičiančios sąlygos šiek tiek perskyrė bendros tautos atšakas. Ir paskutiniųjų dienų išeivijoje buityje mes lenkiame galvą Robertui M. Briezei, kuris atnešė pasauliui Simo Kudirkos šauksmą.

Latvių išeivija, kaip ir lietuvių ar estų išeivija turi tuos pat siekius: išlikti emigracinio gyvenimo sąlygose, nepaleisti iš rankų plakatų, rekalaujančių laisvės. Pabaltijos šalims ir svetimybėms aplinkybėse permanentiškai kurti vertybes savo tautinei kultūrai. Tai milžiniškos apimtys siekia. Tačiau pabaltiečių išeivija jun-

Chicagoje sudaryta Jaunimo Kongreso atidarymo komisija. Sėdi iš kairės: Regimantas Vedegys, Jūlija Sakalauskaitė, pirm. Romas Kasparas, Roma Misiulytė ir Nijolė Stakauskienė, Stovi J. Šiauš, Daila Vaitkevičiūtė, Jurgis Paliulionis, Stepas Lukauskas, Mindaugas Pleškys, Jolita Kisieliūtė, PLJK pirm. Romas Sakadolskis, Danguolė Stončiūtė, Mindaugas Griauzdė, Lydija Jadviršytė, Švitrius Gotceitas ir Audronė Matutytė.

NIXONO ŠANSAI

PRIEŠRINKIMINEI PROPAGANDAI PRASIDĖJUS

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

geri, nors dar yra daug "jei"!

Jei padėtis Vietname vystysis ta pačia linkme ir igrals dar linkesni amerikiečių karių atitraukimą, paliekant ten tik savanorius pietryčių Azijos tema nebesukels tiek aistrų, kiek anksčiau. Žinia, komunistai gali ten padidinti savo spaudimą. Jų 1968 metų "Tet" švenčių ofenziva kariškai buvo nesąmonė, pareikalavusi be galo daug aukų iš jų pusės. Politiškai tačiau tos aukos apsimokėjo, nes drastiškai pakeitė viešąją nuomonę Amerikoje. Bet ar Hanojus pakeis savo laikyseną dar prieš rinkimus ir kaip, priklausau nuo to ką jam pasakys Maskva ir Pekinas.

Kinijos valdovai, atrodo, nori geresnių santykių su amerikiečiais, nes kiekvieną atvejį vidaus politines varžybas laimėjusiam Ču En-lai reikia kiek ilgesnės ramybės pertraukos. Maršalas Lin Piao, kuris dar ne-

seniai skaitėsi Mao įpėdiniu, pranešimais iš Kinijos, laikomas "pabaigtu". Ką tas terminas "pabaigtas" reiškia, nėra visai aišku. Jis gali būti negyvas ar galti namų areštė. Reikalaš čia nesisuka tik apie vieną asmenį, kalbama apie "Lin Piao ir kitus". Turint galvoje, kad rugsėjo mėn. 13 dieną kiniečių karo lėktuvams buvo uždrausta pakilti ir tas draudimas dar tebegalioja, reikia manyti, kad Lin turėjo paramos iš aviacijos pusės.

Kaip ten būtų, Ču En-lai sustiprino savo pozicijas per nemažą sukrėtimą ir dabar jam reikalinga pertrauka. Iš to sektų ir jo patarimas Hanojui: nusiraminkite!

Kitas dalykas Maskva. Kariškai šiuo metu ji yra labai stipri. Jei Sovietiją valdytų daugiau i avantiūras linkę asmenys, jie greičiausiai pasinaudotų dabartine progą pagerinti savo pozicijas. Dabartinė vadovybė tačiau yra jau senoko amžiaus, konservatyvi ir labai atsargi. Už tat (Nukelta i 2 psl.)

ŽVILGSNIS Į JAUNIMO
KONGRESO VEIKLĄ

Jaunimo Kongresas jau yra gerame kelyje, turi suformavę administraciją, pasiskirstę į darbo vienetus, ir visa paruoša sekmingai pildoma išipareigojusių vadovų. Yra sudarytas jaunimo organizacijų ir pavienių asmenų komitetas, o pastarasis yra sudaręs darbo komisijas. Jų jau veikia net septynios, tarp kurių yra ir Informacijos komisija, kuri numato pateikti spaudai informaciją apie visų komisijų darbus. Ši kartą suglaustai norime pateikti žinių apie Kongreso atidarymo komisiją, kuri yra viena iš didžiųjų.

Spalio 28 d. Jaunimo centre kongreso atidarymo komisija buvo susirinkusi pirmam savo posėdžiui, kuriame dalyvavo tos komisijos ir pakomisijų pirmininkai su pagelbinu personalu.

Romas Kasparas, KA komisijos pirmininkas, pristatė pakomisijų pirmininkus ir paaiškino komisijos ir pakomisijų darbų paskirtis. Prašė kad artimoje ateityje pakomisijų pirmininkai pateiktų jam savo darbų planus, kuriuos išdiskutavus ir užbaigus būtų galima skelbti ir vykdyti.

Papildomus pranešimus padarė ir JK pirm. R. Sakadolskis. Jis paaiškino apie JK paruošos eigą ir apie JK Komiteto ir Finansų komisijos posėdžio, įvykusio š. m. spalio 23 ir 24 d. d. Clevelande, nutarimus. Pranešė, kad sekantis JK visumos posėdis įvyks š. m. gruodžio 11 ir 12 dienomis Jaunimo c. Chicagoje. R. Sakadolskis dar paminėjo, kad Jaunimo Kongresu jau yra žymus susidomėjimas jaunimo tarpe. Į Kongreso Būstinę skambina vietos jauni lietuviai, kurie siūlo savo pagalbą, prašo duoti jiems darbo ir panašiai. Darbo yra ir techniškai bei kitai pagelbai jų sulaukiama. Linas Regis

yra darbštus šių techniškių darbų vadovas.

Kongreso atidarymo komisiją papildė dar penkios pakomisijos, kurių pirmininkai šiame posėdyje padarė savo pranešimus.

Jolita Kisieliūtė, Registracijos pakomisijos pirm. pranešė, kad ji jau turi 9 pavaduotojas, kurių ateity reikės dar daugiau. Rūpintis atstovų registracija prieš ir po kongreso. Platins registracijos anketas, dalyvių korteles, palaikys ryšius su Conrad Hilton viešbučio registracijos pareigūnais ir kt.

Daila Vaitkevičiūtė, Nakvynių pakom. pirm. paaiškino, kad Nakvynių pakomisija rūpintis nakvynėmis tik JK eigos laiku Chicagoje. Kitur būsimai programai nakvynėmis rūpintis kitos komisijos. Be to, rūpintis viešbučio kortelių išsiuntinėjimu ir ieškos nakvynių Chicagos ir apylinkės lietuvių tarpe.

Švitrius Gotceitas, Technikinių reikalų pirm., aiškino kaip su pagelbininkais numato tvarkyti apšvietimą, garsiaikalbius, salės paruošimą ir kt.

Stepas Lukauskas, Tvarkos pakomisijos pirm. rūpintis tvarka ir drausme Kongreso atidarymo dieninėje programoje; turės informacijos stalą, darys reikiamus pakeitimus pildant dienotvarkę, tvarkys įėjimo kontrolę ir t.t.

Audronė Matutytė, Krautuvėlės pakomisijos p-kė aiškino kas būtų reikalinga turėti JK krautuvėlėje. Pramoto, kad ten JK dalyviams turės lietuviškų knygų, plokštelių, žurnalų, suvenyrų ir kt.

Regimantas Vedegys, vicepirmininkas ir KA komisijos išdinininkas aiškino kaip bus tvarkoma komisijos ir pakomisijų atskaitomybė. Pastebėjo, kad piniginės išlaidos privalės būti patęstos tiksliais sąskaitomis.

Jonas Šoliūnas bus vakarinės programos koordinatorių. Be to, prie Kongreso atidarymo komisijos yra Informacinė k-jos atstovė Dalia Jasaitytė.

Jaunimo Kongresas prasidės kitų metų birželio 30 d. Chicagoje ir baigsis liepos 16 d. Toronte, Kanadoje.

Liko dar keletas mėnesių, tačiau JK rengėjų teigimu laiko esą per mažai, ir JK vadovai su rūpesčiu žvelgia kad kai kur nepavėluotų, nes yra darbų kurie reikalauja pasispausti. Gi viso laisvojo pasaulio lietuvių JK-so apimtis ir jo programa yra plataus masto, užtat ir mūsų visų būtina pareiga visokeriopai jį remti.

Inform. k-ja

Brazilijos lietuvių "Žilvičio" sambūrio šokėjai, vadovaujami mokyto, M. Vinkšnaitienės, iš Sao Paulo buvo nuvykę į Rio de Janeiro ir ten dalyvavo lietuvių parengimo programoje lapkričio 1 d. Jie visi ruošiasi dalyvauti ateinančią vasarą Jaunimo Kongrese ir IV tautinių šokių šventėje. A. Saulaičio nuotrauka

Australijos padangėje

ANTANAS LAUKAITIS

E. PALUBINSKAS -- IŠKILUS KREPŠININKAS

1971-ųjų metų, Chicagoje išleistoje knygoje "Outstanding College Athletes of America" yra išvardinti patys geriausi šių metų Amerikos kolegijų sportininkai. Jie yra pasiūlyti paskiru Amerikos aukštųjų mokyklų ir vėliau, specialiam šios iškiliųjų Amerikos atletų patarėjų komitetui priėmus, yra viešai skelbiama patys geriausi šių mokyklų sportininkai. Tai yra didžiausias pagerbimas ir atpildas kiekvieno kolegijos iškilesnio sportininko, patenkantį į šį visos Amerikos iškiliųjų sportininkų sąrašą.

Malonu ir džiugu mums Australijos lietuviams matyti ir mūsų jaunojo gabaus lietuvių Edvardo Palubinsko pavardę, figūruojančią šio garbingo Amerikos sportininkų sąrašų tarpe. Apie jį čia rašoma:

"Palubinskas Edvardas, Sebastianas, gyvenantis Rezborg, Idaho, mokosi Ricks College, gimęs Canberroje, Australijoje 17.9.1950. Stasio ir Danos Palubinskių šeimoje. Turėjo gimnazijos rekordus disko, ieties metime ir į aukštį šokime. 1968 m. jau niu iki 18 m. krepšinio rinktinėje ir 1968-70 m. geriausias metikas Australijos iki 18 m. pirmenybėse, įmesdamas vidutiniai 25 taškus per rungtynes. 1970 m. geriausias metikas Viktorijos pirmenybėse su vidurkiu 33.1 taškais per rungtynes. 1970 metų visų Australijos universitetų rinktinės treneris Pasaulio Pirmenybėse Turine, Italijoje. 1970-71 m. geriausias metikas Ricks College, su vidurkiu 20 taškų ir ypatingai baudų metime su 91% atsiųktų taškų 101 iš 111. Šiais metais turi visos Amerikos baudų metymo rekordą jaunesniųjų Colledžių tarpe. 1970 metais gavo tų metų Iškilaus Krepšinininko Amerikoje titulą".

Šios knygos redaktorius J.C. Watson savo specialiaame rašte E. Palubinskiui, visos Amerikos kolegijų atletų patarėjų k-to vardu, sveikindamas mūsų jaunąjį lietuvių krepšinininką, pabrėžė, kad jau treči metai kaip yra išrenkama visos Amerikos geriausi atletai už jų ypatingus atsiekimus sporte, norint duoti juos kaip pavyzdį visiems Amerikos mėgėjams sportininkams ir šis garbingasis titulas Amerikoje tegali būti išgytas per savo išskirtiną pajėgumą paskirose sporto šakose.

Gimęs Australijos sostinėje Canberroje, savo pirmuosius sportinius žingsnius Edis pradėjo mokyklos suole, žaisdamas australiškąjį futbolą. Vėliau, susilaužius koją, jis jau daugiau nerizikavo žaisti šį žiaurųjį Australijos futbolą ir visą dėmesį atkreipė į mažiau populiarią krepšinio. Jam vien žaidimo neužteko. Jis, savo tėvo pastatytame jų namo kieme krepšyje, rasdavo geriausią poilsį po pamokų mokykloje. Jis pradėjo greitai kilti, pasidarydamas ne tik geriausiu jaunių, bet ir vėliau senjorų krepšinininku sostinėje Canberroje, Melbournne ir vėliau vienu iš geriausių Australijoje. Melbournne, būdamas fizinio auklėjimo mokytojas vienoje technikos mokykloje, jis po darbo kasdien po 3 valandas pats vienas treniruojavosi. Ir tas viskas nenuėjo pro šalį. Jis buvo pastebėtas Amerikos krepšinio trenerių ir, gavęs iš Amerikos specialią stipendiją, jis, palikęs Australijos rinktinę, su kuria galėjo važiuoti į Pasaulio Pirmenybes Jugoslavijoje ir vėliau į kitas valstybes ir būsimąją olimpiadą, pasirinko Amerikos aukštąją mokyklą ir, be savo tolimesnių studijų, atsiekė labai gerus rezultatus krepšinyje.

Lietuvių gyvenime, ypatingai sportiniame, Edis yra labai gerai pažįstamas Australijoje. Jau nuo pat pirmųjų savo iškilimo krepšinyje dienų, jis savo tėvo, susipratusio sostinės lietuvių kolonijos nario vietos choro dainininko Stasio Plubinsko yra įtraukiamas į lietuviškąjį vietos lietuvių sporto klubą "Vilką". Žaisdamas jaunių pirmenybėse jis tuoj pat iš visų išsiskiria ir yra išrenkamas į jaunių ir vėliau į visos Australijos lietuvių rinktinės iki paskutiniosios savo buvimo Australijoje dienos. Australijos lietuvių tarpe jis buvo ne tik pats iškiliausias krepšinininkas, bet taip pat savo gražiu sportišku elgesiu jis rodė pavyzdį aikštėje ir už jos ribų.

Gyvenimas Amerikoje Edžiui yra tikrai puikus ir labai daug vilčių teikiantis jo gyvenimo ir sporto karjerose. Prieš mane daugybė įvairiausių paskirų Amerikos laikraščių iškarpių su didelėmis antraštelėmis. "E. Palubinskas geriausias žaidėjas", Palubinskas išrinktas visos Amerikos geriausiu baudų metiku" -- tai buvo padaryta Amerikos "Junior College Athletic Association" ir nuotraukoje dr. L. Biddulph, Ricks koledžio direktorius sveikina Edį, pabrėždamas, jog jis surinko 91-4% kai antrasis iš Martin College, Pulaski, Tenn. surinko 90.2%. Ir vėl didžiulėmis raidėmis su didžiule Edžio nuotrauka pabrėžiama, jog Palubinskas išrenkamas į Inter-mountain Collegiate Athletic All-Stars Conference" "Palubinskas scores basketball record", įmesdamas rekordinių baudų ir krepšių skaičių vienų rungtynių metu. "Palubinskas paces Vikings in scoring with 22.5 avg." Čia rašoma jog studentų Vikings rinktinėje, jis per 30 rungtynių įmetė 674 taškus ir yra

Scena iš filmo "Viena diena Ivano Denisovičiaus gyvenime".

VIENA DIENA KOMUNISTŲ KONCENTRACIJOS STOVYKLOJE

Algirdas Gustaitis

Į pasaulį išleistas teisingas filmas apie rusų -- komunistų gyvenimą realybėje, ne gražiomis melo spalvomis nudailintas, kas pasidarė tokia rutina, jog net bolševikus pažinojusieji pradeda abejoti, ar jie tikrai juos pažinojo, gal tik sapnavo.

Rusiškas bolševizmas yra vergovė aukščiausiam laipsnyje. Viena iš tos gyvenimiškos rusų "pasaulio rojaus" realybė yra gausybė koncentracijos stovyklų, jų vergais padarytų nelaimingųjų, nieku nekaltų, žmonių.

Films į pasaulį paleidžiamas dėka suomio, dabar anglų artisto ir režisieriaus, Casper Wrede. Pagamintas Norvegijoje Norsk Film filmų studijos, talkinant anglams. Veikalo autorius -- rusų rašytojas Aleksandras Solženicinas.

1962 metais rusų literatūros žurnale "Novy Mir" Maskvoje buvo išspausdintas Solženicino romanas "Viena diena Ivano Denisovičiaus", kuris angliškai vadinamas "One Day in the Life of Ivan Denisovich". Tai jo gyvenimiška patirtimi pergyvenimai. Nors aprašė tik vieną dieną, bet panašių, ir daug blogesnių dienų, rusų koncentracijos stovykloje jis atkentėjo keliolika metų.

"Viena diena" buvo sekmingai pardavinėjama Sovietijoje, žmonės stovėjo eilėse knygai gauti. Bet netrukus režimas persigalvojo, kad visgi

tokie raštai kenkia ir staiga knyga dingio iš knygynų lentynų.

Po vienuolikos metų "pasitaisymo" koncentracijos stovykloje, Solženicinas nė kiek nepalūžo. Jis vos nemirė tenai gautu vėžiu, bet vidinis tikėjimas tebebuvo už laisvę, prieš įtaigotą "perauklėjimą" šaltyje, dirbant po 17 valandų per parą, gyvenant kur kas blogiau, baisiau, nei prasčiausios rūšies šuo, pas žiauriausią šeimnininką. Šuns kasdien žiauriausiai nestumdo, šuniui neįsakinėja speigę statyti cementinių blokų, šuo nėra baudžiamas už bandymą susišildyti dar šaltesniu kacetu, kur gyvu tegali išlikti visą laiką save daužydamas.

Išleistas iš koncentracijos stovyklos, Solženicinas tuoj ėmėsi užrašyti savo žiaurius pergyvenimus, kurie, štai dabar prieinami net filmo pavidalu.

A. Solženicinas yra vienas geriausių dabartinių rusų gyvų rašytojų, bet nežinrnt to, jis yra išmestas iš Sovietų rašytojų sąjungos.

Solženicinas, gimęs 1918 m. Kaukaze, sakosi jau yra atlikęs savo, kaip rašytojo, užduotį. Jis didžiuojasi, kad niekas neįstengė sulaukyti jo nuo rašymo tiesos, ir pasirošęs mirti bet kuriuo momentu.

Filmas "Viena diena" yra 100 minučių ilgumo, labai rekomenduotinas visiems, ypatingai jau-

nimui. Kai kurie jų pradedą nesusigaudyti kas yra komunizmas, kodėl komunizmas yra žmonijos nelaimė, ką blogo daro komunistai žmonėms, ir pagaliau, esą komunizmas pasikeitęs, tik mes jo nesuprantame, tik norime pastebėti gerųjų komunizmo savybių. Tokie turėtų pasižiūrėti filmo, pagaminto objektyviai.

Ankstytas rytas. Baisiame šaltyje kaliniai varomi į darbą, prieš tai patikrinant, ar neturi šiltų drabužių. Vienas užsisvilkęs dvejis marškiniais, antrus nuvelka tame speiginančiame šaltyje. Už tą "baisų" nusikaltimą gauna dešimt dienų šalčiausio kaceto.

Priziūrėtojai baltais, šiltais kaliniais (atrodo per švarūs), patogiai apređyti. Kiekvienas rankose turi automatinį šautuvą. Visa kolona stropų suskaičiuojama. Varomi tuščiu keliu į sniegyną. Nelaimingųjų kolonų lydi sargybiniai su automatais, ir žmonės medžiojančiais šunimis. Kadangi filmuota Norvegijoje, dauguma artistų, statistų norvegai tai dažnai ji per gerai atrodo, per švelnūs, per gražūs ir šunys ne žmonės esti norintieji, tik šiaip vilkiniai, gana jaukiai, draugiškai atrodantieji.

Koncentracijos vergai paliekami plikame kalnelyje, apsupti sniegynų, kultūriniam namui statyti. Jų niekas nesaugo, nes tokiam šaltyje, be maisto, toli nenubėgsi, kaip aplinkui jokio pašalio gyventojų. Kad mirtinai nesusaltų, jie ima statyti namą. Ir taip ištraukia, kad namas greitai auga. Dirba nepaprastai greitai ir gerai.

Po sunkaus dienos darbo, skubiai vykstama atgal. Brutaliausiai tikrinami, kratomi, ar kartais ko neišsineša. Visi baisiausiai alkani. Stengiasi "nukniaukti" dubenėli šiltos sriubos, ar šaukštą žolinės košės.

Pagrindinis veikėjas Tom Courtenay, anglų artistas, už dalyvavimą filme "King and Country" gavo 1964 m. Venecijos filmų festivalio geriausio aktoriaus žymenį. Jauną revoliucionierių jis vaidino filme "Daktaras Živago".

Reikia stebėtis jo sugebėjimu pavaizduoti nelaimingą, kenčiantį, nie-

Nixono...

(Atkelta iš 1 psl.)

savo tikslų sieks daugiau tyliau ir ramiau būdu, bet dėl to negalima būti visai tikram. Prsidėję karo žygiai padėtų daugiau senatoriui Jacksonui negu Nixonui.

Antras didelis "jei" -- yra ūkinė būklė. Pirmoji fazė Nixono naujo ūkinio plano -- algų ir kainų užšaldymas buvo pasisekimas. Daugiausiai dėl to, kad buvo labai trumpa. Antroji fazė, kurios metu bus griežčiau kontroliuojama tik viena ūkio dalis -- didžiosios įmonės -- kelia daugiau abejonių. Atlyginimo tarybos nustatymas, kad algos gali būti keliamos tik 5,5% sukėlė didelį organizuotos darbininkijos nusivylimą. Pasipriešinimas iš tos pusės ilgainiui vėl gali atidaryti vartus infliacijai, nes sunku bus pasipriešinti atitinkamam kainų kilimui. Kol kas niekas nėra visai tikras kaip veiks antroji fazė. Iš praktikos tačiau žinome, kad visos ūkinės kontrolės anksčiau ar vėliau yra pasmerktos nepasisekimui. Ar Nixono administracijai bus padaryta išimtis iš tos taisyklės ir kaip ilgai, labai sunku įspėti.

Nixono naudai dar kalba tas faktas, kad demokratų yra labai suskilę ir neturi patrauklios asmenybės, kuri juos visus suvienytų. Tas Nixonui labai svarbu, nes jis pats asmeniškai irgi ne laikomas patrauklia asmenybe. Jo laimė, Ted Kennedy dėl Chappaquiddicko incidento neteko iš savo brolių patelės. "charizmos" dalies. Šiuo metu vadovaujantis kandidatas sen. Muskie neturi jokių ypatingos aureolės. Žodžiu, su trupučiu sekmes Nixonas turėtų laimėti. Taip, tačiau, atrodo tik šiandien.

kinamą, prislėgtą, betelsi, viltingą, norintį būti žmogumi. Ypač puikiai perduoda baisųjį moralinį slėginį savo akimis, pilnomis tokio ieškojimo, klaidžiojimo, pasiryžimo, keršto, nenuolaidumo iki pergalės, ir taip pat kartais nusileidimo budeliams.

Jo balsas, veido judesiai, nosies laikysena, visuotinas alkis, noras būti nelaimingųjų tarpe lygiu, siekimas individualybės ir džiaugsmas, kad jau aštuonis metus atkalėjo.

Filmas "One Day in the Life of Ivan Denisovich" nors, manau, yra švelnesnis ir kur kas humaniškesnis padarytas, nei iš tiesų yra, bet vis tiek sudaro gyvą, teisingą vaizdą bolševikinio "rojaus". Per tokius "rojus" perėjo daugybė tūkstančių lietuvių. Didelė jų dalis tenai paliko savo gyvybę, kiti grįžo palaūžta sveikata, treči įbauginai nei žodžiu neprasitarti, nei judėsiu nespriešinti bolševikiniam baisumui.

Filmą būtinai turėtų pamatyti visi.

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA IŠEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

DIRVOS RĖMĖJŲ

VAJUS PRATĖSIAMAS

iki 1971 m. gruodžio 1 d.

Kas seka Amerikos ūkinį gyvenimą, tam ir be didelių išvedžiojimų aišku, jog ūkinė padėtis nėra lengva. Nesimato ir džiuginančių prošvaisčių, kurio duotų pagrindo artimoje ateityje laukti žymaus palengvėjimo. Visos priemonės, kurių ėmėsi vyriausybė, infliacinį pavojų gal kiek pristabdė, tačiau jo visiškai nenugalėjo ir nepašalino.

Nebe nuo dabar sunkmetį jaučiame kiekvienas ir dėl to stengiamės atitinkamai spausdinti savo pajamų ribose. Tafari visiškai suprantamai ir natūralu. Tačiau kaip besispaustume, vis dėl to lieka būtiniausių reikalų, kuriems padengti lėšų turime surasti ir surandame. Be savo pragyvenimo ir sveikatos užsitikrinimo, niekados negalime pamiršti ir savo minimaliausių duoklės visuomeniniam reikalams bei šalpos organizacijoms. Greta jų, tokioje pat reikalingumo plotmėje, tenka laikyti ir savo laikraščio parėmimą, tai laikų pratęsiant prenumeratą, tai pridėdant savo specialią auką.

Galime šia proga pasidžiaugti kad gausūs Dirvos skaitytojai šiuo atžvilgiu yra tikrai jautrūs ir savo laikraščiu duosnūs. Mes džiaugiamės parama, kurios iš jų nuolatios sulaukiame, ir ypatingai dėkojame tiems, kurie ją atsiuntė, atsakydami į mūsų paskutinį kreipimąsi šį rudenį. Ilgi aukotojų sąrašai, kuriuos skelbėme ir kurių skelbimą dar tęsiame, tepaskatina ir kitus, ligi šiol dar neprisiruošiusius atsiliepti. Mūsų šilta padėka iš anksto skiriama ir jiems.

Šiais metais rėmėjams skiriamos vertingos dovanos:

ATOSTOGOS FLORIDOJE! Galės laimėti 4 asmenis po savaitę atostogų dviejuose lietuvių vasarvietėse Floridoje -- p.p. Tomkių vasarvietėje, Juno Beach, Fla. ir p.p. Jazbučių vasarvietėje Miami Beach, Fla., kurias dovanoj Dirvai paremti malonūs šių vasarviečių savininkai.

DAILĖS KŪRINYS! Dail. Ant. Rūkštelė padovanojo Dirvai vieną savo kūrinį, kuris burtu keliu bus paskirtas vienam rėmėjui.

TAIP PAT DAUG KITŲ DOVANŲ! Tad tie, mūsų skaitytojai, kurie dar nespėjo įsijungti į rėmėjų eiles, maloniai kviečiami tai padaryti iki gruodžio 1 d., kad galėtų dalyvauti dovanų laimėjime.

DIRVA

Mums rašo

TAI NETIESA

Pasitikėdami korespondentės (vm) informacijomis, Dirvoje Nr. 74 atspausdinome jos korespondenciją -- laišką iš Lietuvos pavadintą "Istorija vėta Solženicino plunksnos".

Apgailėstaujame, kad korespondentė, nepatikrinusi faktų, įvykių klaidingai pavaizdavo ir atsiprašome N. Žilinskienės ir kitų korespondencijoje paliestų asmenų.

Žemiau spausdiname p. N. Žilinskienės, gyv. Argentinoje, laišką -- patikslinimą dėl anos korespondencijos.

Mane labai nustebino Jūsų kūrinyje, liečiantis mano santykius su Makauskais. Nurodote, kad mudu su vyru, išvykdami iš Lietuvos 1940 m., V. Burkevičiaus prašėme prižiūrėti namą. Tai yra netiesa. Mums išvykstiant, jo nebuvo namuose ir mano vyras jo visai nematė, o butą ir jame esančią turtą raštišku įgaliojimu paliko saugoti savo giminaitėi. Rašote, kad iš Sibiro grįžusią, Makauskai mane skriaudė. Klystate. Dar tebesant Sibire, jie man

siuntė pinigų, rūbus ir maistą, išgelbėjo nuo bado mirties, išrūpino Vyriausybės leidimą man sugrįžti į Lietuvą. Manęs niekas nebaugino, kaip kad Jūs kaltinate A. Makauską. Mano vyro namas niekada nebuvo nacionalizuotas. Jokių fiktyvių sutarčių ir mano perkraustymo į ne gyvenamas patalpas nebuvo. Į Argentiną išvažiavau pati, sesers kviečiama ir trokšdama su ja pasimatyti, o ne Makausko prikalbėta, kaip Jūs nurodote. Makauskų šeima man nėra tolimesnė, kaip Jūs teigiate, o priešingai, yra labai artima. Makauskienė yra mano vyro sesers dukra. A. Makauską dėl jo charakterio teigiamų ypatybių aš ir mano vyras gerbėme ir mylėjome. Su šia šeima visą laiką iki savo išvažiavimo artimai bendravau ir kartu gyvenau. Jų dukra Ž. Makauskaitė - Čepulienė padėjo man gydytis pas vieną iš geriausių respublikos akių ligų specialistų dėl sunkauso mano akies susirgimo, o ligoninėje ji drauge su savo vyru nuoširdžiai lankė ir globojo mane. Tarp kitko, Jūs neteisingai nurodėte šeimų sudėtį -- Čepuliai yra atskira nuo Makauskų šeima, gyvenanti drauge su vyru motina ir dviem savo mažamečiais vaikais. Rašote, kad man išvykus į Argentiną, A. Makauskas iškraustė V. Burkevičių į pirmą aukštą. Daugiau negu dešimt metų prieš mano išvažiavimą V. Burkevičius persikėlė į pirmą aukštą pats su visa savo biblioteka, kurios niekas neinaikino. Nežinau, iš kur ėmėte faktus savo korespondencijai, bet esu įsitikinusi, kad kitų žmonių apšmeižimas nepagerbia velionio V. Burkevičiaus, kuris, jeigu būtų gyvas, taip pat nepritartų Jūsų pareiškimams neteisingoms mintims.

N. Žilinskienė

LAPKRIČIO 23-ji

1918 metų rudenį Vilniuje, dar niekieno nešaukti ėmė atsirasti pirmieji savanoriai, kurių spalio 16-tąją jau buvo II vyrų būrelis. Lapkričio 23 d. paskelbtas I masinis išakymas kariuomenei, išakyma organizuoti I-as pėst. pulkas, kurio vadai keitėsi. Vasario 13 d. pulkui vadovaudamas, Alytuje, kojoje su bolševikais, žuvo karininkas Antanas Juozapavičius.

Lapkričio 23-ji laikoma Lietuvos kariuomenės atkūrimo diena, kurią iškilmingai švenčiame ir išsiblaškę pasaulyje.

Savosios kariuomenės atkūrimas, Lietuvai buvo vienas svarbiausių istorinių įvykių, nes be kariuomenės nebūtume turėję ir nepriklausomos Lietuvos. Iš būrelio savanorių susikūrusi kariuomenė nugalėjo visus priešus ir laimėjo tris karus dėl nepriklausomybės. Savanoriai buvo kariuomenės branduolys. Kūrėjai - savanoriai tai jokia karinė profesija. Kūrėjo - savanorio vardas -- kilnus ir garbingas pašaukimas, kilęs iš aukščiausios žmogaus dorybės ir turintis gilią prasmę bei didelę auklėjančiąją jėgą. Niekas nėra kilnesnis ir garbingesnis, kaip laisvu noru visas savo jėgas bei gyvybę paaukoti už savo tautos laisvę. Žinome -- kovos dėl nepriklausomybės savanoriaus kainavo daug vargo, kančių, kraujo ir gyvybių.

Dar ir šiandienai visai aiškiai suvokti negalima to, kas įvyko, kai 1919 metais vyriausybė pašaukė tautą tėvynę nuo grėsiančio mirtino pavojaus ginti. Jaunuoliai apleidė mokyklos suolą ar gimtąją pastogę neatidėliodami nė valandos, griebėsi ginklo ir išėjo į frontą ginti. Ne blizgant uniforma juos masino. To meto uniforma buvo: nuosavi skrebučiai, sermėgos, ir klumpės bei naginės. Ne geros algos, kurių tada dar nemokėjo. Labai klysta, jei nesąmoningai netiesa rašo kairieji mūsiečiai rašė, kad savanorius masino jiems pažadėtieji žemės sklypai.

džiai lankė ir globojo mane. Tarp kitko, Jūs neteisingai nurodėte šeimų sudėtį -- Čepuliai yra atskira nuo Makauskų šeima, gyvenanti drauge su vyru motina ir dviem savo mažamečiais vaikais. Rašote, kad man išvykus į Argentiną, A. Makauskas iškraustė V. Burkevičių į pirmą aukštą. Daugiau negu dešimt metų prieš mano išvažiavimą V. Burkevičius persikėlė į pirmą aukštą pats su visa savo biblioteka, kurios niekas neinaikino. Nežinau, iš kur ėmėte faktus savo korespondencijai, bet esu įsitikinusi, kad kitų žmonių apšmeižimas nepagerbia velionio V. Burkevičiaus, kuris, jeigu būtų gyvas, taip pat nepritartų Jūsų pareiškimams neteisingoms mintims.

Žemės tada dar niekas nežadėjo. Kovos laimėjimo viltys taipgi buvo blankios. Tik didis buvo savanorių ryžtas, karžiogiška drąsa ir pasiaukojimas.

Žygiuojant per lietuviškus kaimus, ne kartą ant tvoros parymęs senelis, palinguodamas žilą galvą, savanorius palaidėdavo žodžiais: -- "Dieve, ką jie, vargšai, vaikais, sermėgėti, bėsi ir tik bardankomis ginkluoti gali padaryti prieš tokią didžiosios Rusijos galybę"... Bet tai juk buvo savanoriai... Tautos kraujuje rusenusi sentėvių laisvės troškimo dvasia juos skatino ir stiprino. Jie, savanoriai, karžiogiška dvasia, drąsa ir narsumu bei nuoširdžiu pasiaukojimu iškūnijo kelių amžių lietuvių tautos siekimą -- Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.

Deja, slenka laikas, kūrėjai - savanoriai sulinko po sunkią išgyvenimų ir amžiaus našta, paseno, baigia jau persikelti geresnėn prosenelių dvasių šalin, kur nėra priešių, nėra karų, savitarpių intrigų, nėra pavydo, nėra vargo... O jų drąsius, ryžto kupinus laisvės kovų žygius pradėdame jau užmiršti. Jaunimas gi, ir visai apie juos nieko nežino ir nesupranta.

Kad tie dideli ir garbingi žygiai, kad tos iškentėtos kančios ir pralietas kraujas nebūtų visai užmiršti, privalome, kaip sakoma, visais "kanalais" kiekviena proga ir įvairiais būdais tas kilniąsias karių - savanorių idėjas populiarinti, diegti jas ypač jauniosios mūsų kartos širdyse, kad juos stiprintų ir palaikytų savo tėvų gimtojo krašto meilės ugnis...

Visomis išgalėmis ir priemonėmis raukime iš mūsų visuomenės gyvenimo pradedančias reikštingas tendencijas papeikti neva buvusį mūsų nepriklausomoje tėvynėje "viensėdijinio gyvenimo" neigiamą egoizmą, tuo pačiu, pasmilkinant dabartiniam "kolchoziniam demokratizmui", nes ne už tokias idėjas kariavo, aukojosi ir mirė mūsų kariai - kūrėjai - savanoriai, šauliai ir partizanai. Ne už tokias dabar tyliai kenčia ir, kad ir ne ginklu, kojoja patriotai lietuviai kaip Simas Kudirka ir daugelis kitų "ten", anapus geležinės uždangos, čia ir visur kitur plačiame laisvame pasaulyje.

Kalpas Uoginius.

• APLANKYKITE RŪTA, INC., 3003 Santa Monica Blvd., SANTA MONICA, Calif. 90404, pamatykite kokius puikius namus pastatė ir stato, kokių iki šiol šis miestas neturėjo. Tai nėra reklama, kad net pats Santa Monikos burmistras aplankė ir Santa Monikos spauda aprašė keliuose laikraščiuose. Tai smagu, kad lietuvių dar taip neseniai įkurta įmonė gavo tiek daug respekto ir plius patarnauja savo tautiečiams keldama gerą lietuvių vardą.

"Europos Lietuvyje", kuris leidžiamas Anglijoje Nr. 29 tilpo įdomus laiškas redakcijai, kuri Dirva duoda savo skaitytojams, palikdama jiems išvadas:

DĖL PINIGŲ AMAZONĖS INDĖNAMS

Perskaitęs žinutę "Indėnai laukia išeivijos lietuvių pinigų", supykau. Nesu žiaurios širdies ir sudegusiems Amazonės indėnams reikia padėti ir pagelbėti. Bet man kyla toks klausimas ar lietuvis kunigas turėtų teisę išeivijos lietuviams užkrauti dar ir Amazonės indėnus? Mes, išeiviai, jau daug metų duodame lietuviams kunigams pinigų, kam jie tik užsimano.

Šis bei tas

L. Instituto svarstybose apie mūsų kultūros politiką -- gana daug įdomių temų paliesta. Pats vyr. švietimo tvarkytojas J. Kavaliūnas dėl jaun, kartos tautinio ugdymo išsitarė (cit. Akiračius), kad -- "pastangas reikia intensyviai ir skubinti, nes ko nepadarysime šimtmet, kitais metais gali būti jau per vėlu... Ypatingai aktualus ir skubios akcijos reikalingas yra jaunimo skaitinių reikalas: mums labai trūksta pasiskaitymų knygų tiek mažiems, tiek paaugliams. Dejonės ir vieni kitų kaltinimai čia nieko nepadės: reikia rašyti, kalbėti, bet ypač lėšų". Taigi, reikia ne duoti ar kaltinti, bet bent faktus tyrinėti. Čia J.K. žodžius (jei taip buvo pareikšta) atrodo, tik pusę tiesos atskleidžia. Juk mūsų rašytojai dar gana uolūs talkai, tik -- veltui laukia į tą talką pakviesti. Jie net ir be raginimų dar rašo jaunimui, tik dažniausiai visa lieka staliuose, nes niekas nepareikalauja. O jei kas ir paima išieiti (labai retas stebuklas), kaip, pvz., K. Fondas -- užtrunka gera eilutė metų, kol knygelė pagimdoma. Tad be reikalo čia pirmu taikiniu duriama į rašytoją. Tas pat ir su lėšomis: dabar mūsų pinigų tikrai ne stoka, tik -- reikia nuoširdžiai paprašyti! Va, Jaun. Kongresui vienu vakaru sumetama 35 tūkstančiai, o jaunimo skaitiniams tuo tarpu gal pakaktų dešimtos dalies.

• Regis, mūsų jaunimui skaitinių stoka -- daugiausia krinta ant vadovų sąžinės. Jie per eilę metų neparuošia bent kokio plano, net neišmėgina spaujoje stūdomų būdų, kaip tą spragą užkūsti -- kaip pagausinti jaunimui knygų. Net tos populiariausios priemonės -- kas metinės kelių šimtų premijos -- nėra, kai kitiems dalykams lengvai teikiama tūkstančiai (sugebama išprašyti iš L. Fondo). Leidyklos neatsisakytų leisti jaunimui knygas, jei susirastų bent 500 - 800 - 1000 pirkėjų. Argi nėra nė tiek jau mūsų lietuviškai paskaitančių vaikų? Kaipgi, yra, ir jie suregistruoti pavardėm bei adresais lit. mokyklose. Tad švietimo vadovams lengviausia būtų juos surasti ir paskatinti, leidėjams pirkėjus užtikrinti. Bet, kaip sakoma, nėra iniciatyvos. L. Fondas kasmet teikia jaunimo švietimui nemažą sumą, Regis, kai kam tebeatrodo, kad skaitiniai -- nepriklauso švietimo sričiai, todėl jų nėra. Reikalus stovi paskutinėje vietoj.

• Štai Šv. Tar. jaun, skaitinių komisija laiškų Dirvai pašaiškinimo turinti savo žinioje ne vien tas penkis, per daugelį laikraščių paskelbtas knygeles, girdi, švietimo Gairėse jų paminėta daugiau. Bet kodėl tas gausenės skaitinius nuo visuomenės tartum nuslepia, įdedant tik į labai specialų ir nedaug kieno skaitomą spaudinį? Arba vertėjo visur pilnu sąrašu skelbti, arba nė jų penkių neminėti.

Ta pačia proga padėjiojama, kad prieš porą metų buvo Šv. T-bos ieškota mecenatų, bet, deja, nepajęta jų surasti. Kas ieško, tas randa, sako priežodis. Be to, argi per šiuos pora metų jau Šv. T. paliovė tuo dalyku rūpintis? Argi nebuvo komisijos nei paskiro asmens įpareigoto dirbti jaunimo skaitinių ugdymui?

• Bet nuostabiausias "valdiško darbo" pavyzdys yra šiame laiške Dirvai Šv. T-bos pasigyrimas, kad jeigu kas dabar ateitų ir paaukotų tūkstantinę -- tuoj būtų skelbiamas jaunimo skaitiniams rašyti konkursas. Argi šitaip atmetiniai ieškomi mecenatai ir įvykdomi konkursai? Tai lyg savaiminis reikalo sukompromitavimas, kai tik tarp kitko, tik laiškų dėl ko nors vieni redakcijai pašaiškinant, įterpiama ir ši žinia. O nuoširdžiai siekiant sėkmės ir rimtai į tą klausimą žiūrėti, juk būtų būtina visai mūsų populiariai spaudai lygiu rūbiu žaisti ir įspūdingą pranešimą su visom sąlygom ir aplinkybėmis: koks svarbus yra dabar jaunimui skaitinių reikalas, kaip vadovai ryžtasi planingai ir uoliai veikti ta linkme, kiek garbingi nuopelnai teks asmenims, lėšom parėmusiems šią pirmąją Šv. T-bos sumanyją...

• Bet aiškėja ir priežastis, kodėl tuo keliu neinama. Šv. Tarybai itin norisi ok. Lietuvoje leidžiamas knygas (teikti mūsų jaun, kartai, Nors žinome, kad jose trūksta pagr. dalykų -- religinio ir tautinio ugdymo elementų! Lyg bergždžias derlius -- gražūs šiaudai, tik be grūdų. O mūsų čionykščiai autoriai teikia jaunimui ir tuos dvasios maisto grūdus, bet jie vis tiek talkon nešaukiami, jų raštai neieškomi. Kodėl J.K. į svarstymus, vietoj rusiškos metrikos leidinių, neatsinešė pilnakraujų rankraščių, laisvėje parašytų, ir neparodė: štai, juos reikia spausdinti ir teikti jaunimui, ieškokime lėšų! Bet Šv. T-ba išties valandą posėdžiuiose gaišo su okupanto teikiama knygelėm, jų net apie 100 surinko, jas nešiojosi vienur kitur į aukštesnes instancijas -- taip labai norėta, kad aprobuotų. Mat, tuomet nereikėtų patiems jau nieko dirbti, tik iš Maskvos išteklų "dovanas" traukti ir jomis maitinti jaun, kartą. Atrodo, nesniekus gudraus nesugalvoto. Bet dar kažkieno nusistatymas tos "akcijos" neprileido. Tik gal būtų, dar viltys neišblėso, kad čionykštei jaunimo lit-rai ugdyti mecenatai taip atkištinais ieškomi. Tačiau visuomenei žinotina, kad mūsų autoriai mielai dar teiktų jaunimui tinkamų knygų, jei būtų to iš jų nuoširdžiai pageidaujama.

"Lemonto Opera" atlikę lemontiškiškai Kleopatra Buinevičienė, Jūratė Jakaitienė, Modesta Umbrasienė, Antanas Gudis, Raimundas Gerštkis ir Vitalis Umbrasas. Lietuvių Foto Archyvo nuotrauka

JU BUVO NEDAUG, BET SUSIRŪPINĖ

Mūsų didieji visuomeninio gyvenimo vairuotojai įvairiomis progomis kalbėjo: "Gyvenkime ir dirbkime, kad mūsų darbas galėtų gerėti ir iš jų mokytis ateinančios kartos. O visa, kas brangu, liudijančio apie mūsų kultūrinį gyvenimą, mūsų tautos iškilieji sūnūs ir dukros besireiškia įvairiose gyvenimo srityse, kad išliktų dokumentuose, kad jie būtų apie nusikubėjusias, bet reikšmingas lietuvių tautos atečiai dienas..."

Puiku. Kalbos geras dalykas. Tačiau kalbos ir liks kalboms, jeigu neatsiras juodadarbių, kas imtųsi paties darbo.

Anų šaukiantis balsas neliko tyruose šaukiančiu balsu. Kun. Algimantas Kezys S.J. mėninkas fotografas pirmas ėmė foto aparatą į rankas ir pradėjo "medžioti" ryškiuosius įvykius ir žmones. O pradėta be cento. O kiek kaštuoja filmavimo aparatai, filmai? Tačiau pradėta ir kelio atgal nėra. Susiformuoja ir Lietuvių Foto Archyvo lėšų telkimo komitetas. Jam vadovauja čia gimęs ir augęs lietuvis, visuomenininkas Jonas Evans. Posėdžiai, pasitarimai ir saujelė žmonių pajudina pirmuosius ledus. Sutelkiama lėšų, išigyjama aparatai ir jau jais turime pagaminę keletą tikrai vertingų dokumentinių filmų, apie kuriuos spaudoje ne kartą minėjome. Nebekartosime. Žengiame toliau su naujais darbais.

Išigyjant aparatus ir filmuojant asmenis, LFA įbrenda į skolas. Reikia lėšų ir vėl lėšų. Ruošiamos vasarą gegužinės, renginiai vis duoda keletą dolerių. Bet juk to sudėtingo darbo vėl reikia daug daugiau. Lėšų telkimo komiteto pirmininko idėja -- ruoškime humoro vakarus su varžytinėmis -- prigijo. Pernai bandymas buvo sėkmingas, nors rėmėjų nebuvo gausu ir tai tik iš paprastųjų žmonių, kurie gal mažiausia tekalba apie vertybių išlaikymus.

Šiais metais lapkričio mėn. 6 dieną vėl bandomė laimę. Vėl ruošiamė humoro ir varžytinių vakarą. Raginame, kviečia-

JURGIS JANUŠAITIS

me mielus lietuvius ateiti, pasidomėti mūsų darbais, o gal centu prisidėti prie amžinųjų, išliekančių vertybių išsaugojimo. Kalba radijo, spaudoje, šimtai išdalinama kvietimų, lapelių. Komit-

tų, bet taip mažai išrinktų. Vos keletą dešėkų. Kun. A. Kezys, S.J. nuliūdusiu veidu. Rūpestingai žvalgosi komiteto narės B. Perry, B. Briedienė, A. Rugytė, O. Peteraitienė, D. Kurauskienė, Račkauskienė, tiek daug darbo ir širdies įdėjusios

Čia gimę ir augę Amerikos lietuviai, net nebesuprantą lietuvių kalbos, yra mūsų kultūrinio darbo nuširdusieji talkininkai. Liet. Foto Archyvo humoro ir varžytinių vakare jie turėjo savo stalą. Kairėje Julius Namoff ir dešinėje jo žmona, gausiomis aukomis dažnai atvejais paremia LFA ir kitus lietuvių kultūrinius darbus. Toliau prie jų stalo jų kaimynai - amerikiečiai.

Liet. Foto Archyvo nuotrauka

teto narės ir nariai sutelkia iš geraširdžių daug fantų, vertingų, gerų. Dailininkai auksa gražius savo kūrybos paveikslus. Žodžiu pasiruošta gerai. O kun. A. Kezys S.J. daug naktų ir dienų praleido betvarkydamas varžytinių daktus ir kitus parengiamuosius darbus.

Lapkričio 6 d. vakaras. Laikas pradėti. Jau nimo Centro salėje papuošti stalai, apkrauti užkandžiais ir kava išvirsta. Viskas geraširdžių suaukota. Daug pakvies-

renkant fantus ruošiant vaises.

Kur tie kultūros išlaidų šaukliai, kad šandien neatvyko čia? Kur mokslo, rašto kultūrinių vertybių vertinimo žinovai? -- nuaidėjo kalbėtojo balsas.

Tik šios negausios publikos tarpe matome išymų mūsų visuomenininkų, lietuviškų darbų rėmėjų dr. Leoną ir Ireną Kriauceliūnus, visą vakarą su šiais eilinėmis žmonėmis praleidusius. Vieną stalą užėmęs čia gimęs ir augęs, bet lie-

tuviškai veiknebesuprantą Amerikos lietuvių Julius Namoff su žmona ir savo kaimynais, daug atvejų savo lėšomis rėmęs LF archyvo ir kitus lietuviškus darbus. Štai garsiosios Lemonto respublikos svečių-bendruomenininkų ir visuomenininkų stalas.

Tačiau LFA žmonės atleidus. Jie įraudę, sušilę toliau iriasi šio vakaro sukūriuose.

Meninę programą šaukiant praveda lemontiški aktorė Julija Cijūnėlienė, taikliai eiliuotais posmais apdainuodama LF archyvo darbus.

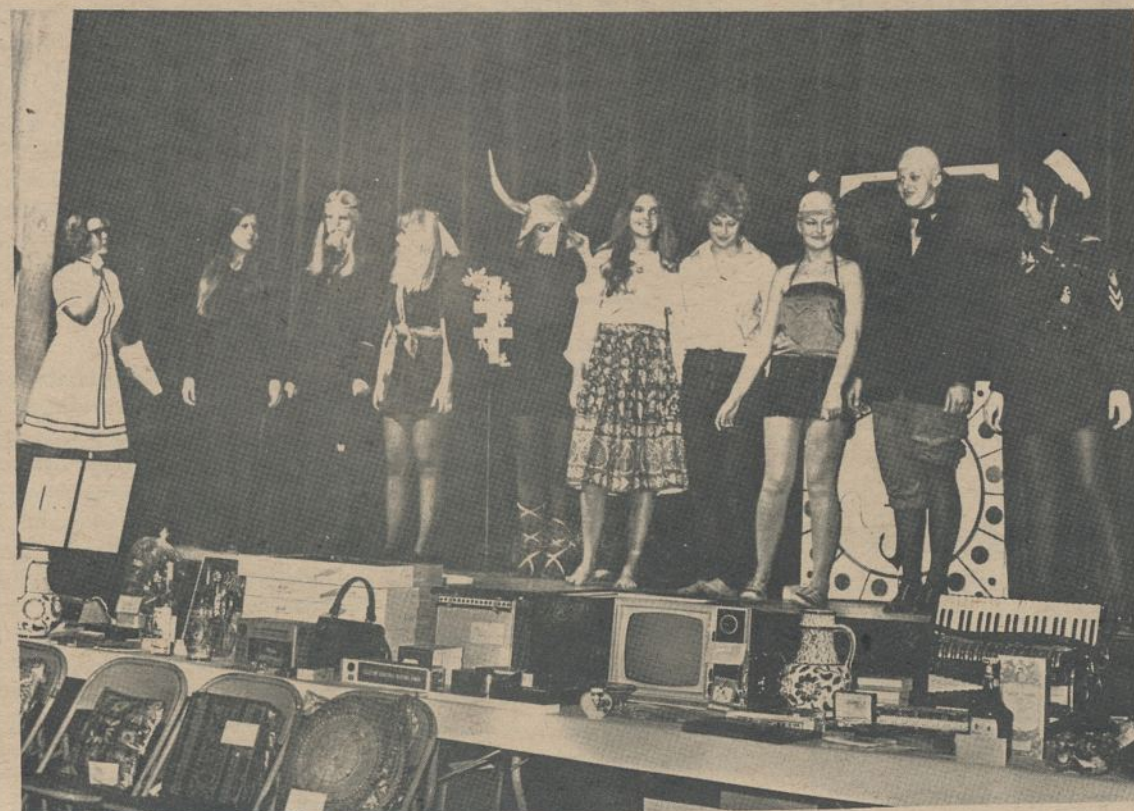
Nerijos tunto skautės atlieka "Laiko mašiną" įdomiai ir įmantriai, parodydamos laiko savaratoje jaunąjį ir vyresnįjį žmogų.

O kas gali pamiršti puikią "Lemonto operą", kur trys poros žvejų atsisveikina su savo mylimiausiomis žmonėmis ir mama. Žvejai tik ir gyvena žvejyba, tad operos nuotaikos geros, arija, pagal mums žinomų operų arijas, gerai pritaikytos. Simfoninis orkestras -- Algis Modestas ir jo akordeonas. Solistai: K. Buinevičienė, Jūratė Jakaitienė, Modesta Umbrasienė, Antanas Gudis, Raimundas Gerštkis ir Vitalis Umbrasas. "Laiko mašinos" aktoriai -- sumini mi nuotraukoje.

Programa trumputė, žaisminga, kupina humoro. Ačiū lemontiškiams ir mūsų jaunimui. Jūs prisidėjote prie mūsų kultūrinio gyvenimo vertybių saugojimo.

Varžytinėse aktyviai dalyvavo dr. L. Kriauceliūnas, J. Namoff, visi Lemonto svečiai ir visi kiti, pagal savo išgales. Visi labai veringai daiktai išparduoti, sakyčiau, gana pigiai. Keletas dolerių liks pelno. Geram tikslui. Varžytines pravedė Eivienė, Cijūnėlienė ir Vl. Vijeikis. Ir koks mažas būrelis, tiek jų buvo nedaug, visi tokie paprastučiai žmonės, tačiau jie nuširdžiai buvo susirūpinę, kaip padėti tiems, kurie dirba kilnų, išliekančių at einančioms kartoms darbą. Jie kalbėjo širdimi, auka ir darbu, bet ne tuščiais žodžiais. Ačiū jiems.

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

Chicago Nerijos tunto skautės atlikę Liet. Foto Arch. humoro vakaro programoje "Laiko mašiną". Vadovė akt. J. Cijūnėlienė, K. Juodvalkytė, M. Kupciukevičiūtė, L. Kazlaitė, D. Čepėnaitė, R. Kazėnaitė, K. Baumilaitė. Lietuvių Foto Archyvo nuotrauka

UKRAINIEČIAI NEPATENKINTI VATIKANO POLITIKA

Neseniai Romoje baigėsi penkias savaites užtrukęs pasaulio vyskupų ir kardinolų sinodas -- konferencija. Suvažiavimo tikslas buvo ieškoti būdų pašlijusiam bažnyčios autoritetui katalikų tarpe pataisyti. Buvo diskutuojami svarbūs šių dienų modernaus gyvenimo klausimai, kaip pav. celibato ir moterų teisės bažnyčios gyvenime. Dėl moterų teisių buvo sudaryta net specialiai žinovų komisija, kuri tirs priežastis diskriminacijai pašalinti. Be to, buvo smarkiai kritikuojama pažiūra, kad bažnyčia daugiau atstovaujanti pasiturinčiųjų, o ne vargšų luomą. Tačiau didžiulę staigmeną iškūrė ukrainiečių vyskupai, kurių būta penkiolika. Jie, su savo kardinolu Josef Slipyj priešaky, atsiskyrė nuo šios konferencijos ir sudarė savo tautinį sinodą. Tuo būdu jie išreiškė tiek popiežiui tiek Vatikanui gana aiškų nepasitikėjimą. Pirmiausia, kardinolas Slipyj vienos konferencijos metu, kurioje dalyvavo ir popiežius Paulius VI, pasakė jausmingai jautrią kalbą išdėstydamas savo planus ir prašė, popiežiaus palaiminimo. Palaiminimo savo planams, žinoma, jis negavo. Kardinolas Slipyj apkaltino Vatikano politikos diplomatus, kad jie nekeltų balso prieš katalikų persekiojimą Ukrainoje, kurių ten esama šeši milijonai. Roma sako, kad ukrainiečiai šitokiam separatistiniam sinodui sušaukti neturi kompetencijos, nes tokiam aktui pateisinti esą reikalinga turėti griežtai apibrėžtą geografinio valdymo sritį, kurios ukrainiečių vyskupai neturi.

Mums lietuviams įdomu tai, kad ukrainiečiai

apkaltino Vatikaną, kad šis savo politika pataikaujęs sovietams dėl katalikų padėties rusų okupuotoje Lietuvoje ir Latvijoje, tuo tarpu visiškai ignoruoja jų brolius ir seseris Ukrainoje, čia buvo paminėta ir 1596 metais Lietuvos Brastoj pasirašyta sutartis, pagal kurią ukrainiečių bažnyčia buvo pati pirmoji Rytų Apeigų bažnyčia susijungusi su Roma ir periščius 375 metus išbuvo lojali ir paklusni Sventajam Sostui, o pagalbos konkrečios de ja nesusilaukė.

Kardinolas Slipyj mano, kad tik ukrainiečiai, o ne Vatikanas turįs teisę tvarkyti savo tikinčiųjų reikalus. Jis reikalauja, kad jų bažnyčiai būtų sugrąžinta autonominė savivalda. Tik tokiu būdu būtų galima geriau pagelbėti savo skriaudžiamiems tautiečiams.

Būdinga yra tai, kad šio konflikto aprašymams didžioji Amerikos spauda savo antraštėse naudojo labai aiškius ir nedviprasmiškus žodžius, kaip: Ukrainians defy Vatican, t.y. ukrainiečiai atmeta (priešina si) Vatikanui ir panašiai. Patsai kardinolas Slipyj turi galimybę būti išrinktas savo tikinčiųjų patriarku. Jis yra 79 metų amžiaus ir yra iškėlęs 18 metų sovietų darbo stovyklose. Tikėtai 1963 metais, berods Nikito Chruščiovo, jis buvo paleistas į laisvę. Suprantama, kad jis geriau negu kas kitas iš visos kardinolų kolegijos pažįsta rusų kėslus ir supranta tikinčiųjų bėdas savo okupuotoj tėvynėj. Dar nėra galutinai aišku ir šis 16-kos ukrainiečių vyskupų protesto mostas reiškia jų eventualų atsiskyrimą nuo Vatikano valdžios.

J. Veblaitis

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK - CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYS MODERNIOSKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

KŪRYBA IR MOKSLAS

JONAS ŠVEDAS

(1908.X.9 — 1971.X.15)

Mečys Valiukėnas

Spalio 15 dieną Vilniuje mirė Jonas Švedas, kompozitorius, dirigentas, lietuvių liaudies muzikos instrumentų puoselėtojas, jų kultūros ugdytojas, pastaisiais metais okupuotoje Lietuvoje Vilniaus Konservatorijos profesorius.

Velionį Joną Švedą, kaip muziką, talentingą ir itin kūrybingą kompozitorių, visad gražiai vertina prof. J. Žilevičius, buvęs jo mokytojas Klaipėdos konservatorijoje (1924–1929). Lietuvių Enciklopedijoje prof. J. Žilevičius 1964 m. rašė: "Švedo kūryba daugiausia vokalinė, dalis su liaudies instrumentų pritarimu harmonizuotų liaudies melodijų, per šimtą įvairių originalių pjesių ir kūrinių, pritaikytų ansamblio liaudies instrumentams ir šokiams, daugybė dainų įvairiems chorams, vaikų būreliams, mokykloms, solo su fortepijonu ar liaudies instrumentams pritariant." Toliau toje pat Le išvardintama eilė Jono Švedo kūrinių, parašytų, sakyčiau, sovietinėmis temomis, tarp jų pora kantatų ir sovietinis Lietuvos himnas. Tolesnį pastraipą prof. J. Žilevičius taria: "Iš kitų Švedo kūrinių dar paminėtina: Siuita simfonijos orkestrui, Uvertiūra liaudies instrumentų orkestrui, Koncertas kanklėms su liaudies instrumentų pritarimu, pagrįstas liaudies melodijų intonacijomis, Rapsodija "Klonių aidai" įvairių liaudies instrumentų orkestrui, daug etiudų triūbai, kanklėms. Muzikiniai sceniniai pastatymai: Žemaitės Marčios, Žemkalnio Blindos. Montažai: Joninės, Šienapiūtė, Piršlio teismas, Ei, į darbą, Kur teka Nemunas ir kt. Didelė dalis Švedo vadovau- to liaudies ansamblio

dalykų įrašyta plokštelėse". Okupuotos Lietuvos spaudoje paskelbtose Jono Švedo darbų apybraižose, teigiama, Velionis esąs sukūręs per du šimtu kūrinių.

prof. J. Žilevičius. Mat Jonas Švedas, konservatorijos studentas, atostogų metu rinkdavo lietuvių ir mažlietuvių liaudies dainų melodijas ir muziko instrumentus ir

Velionis komp. Jonas Švedas.

Toks jo kaip kompozitoriaus palikimas.

Šis Jono Švedo kūrybinis palikimas neabejotinai yra didelis turtas lietuvių tautai. Laiko tekme nežymiai atkris proginė, užsakytinė kūryba, o amžiams išliks kas tikrai meniška, gili ir savaiminga.

Bet, manau, kad didesnis Švedo nuopelnas yra -- suradimas lietuvių muzikos instrumentų, jų išryškinimas bei išvystymas ir visos tos savito žanro muzikos sukūrimas bei josios išvedimas į sceną, koncertus, muzikos-dainų šventes.

Netiesioginiai Joną Švedą į šią darbo ir kūrybos sritį yra palenkęs

visa tą perdavinėjo profesorui, kaip muziejinis eksponatus. Tačiau jam, atrodo, jau tuo metu išsižiebė mintis, ar negalima tuos muziejinis muzikos instrumentus, naujai atkurti ir vėl išvesti į kasdienybę, į gyvenimą? Ir šia linkme jis pradėjęs dirbti, nesustojo iki pat mirties.

Su velioniu Jonu Švedu mane riša artima bičiulystė, ypač mudviejų Kauno laikotarpis 1935–1940 metai. Muzikai esu analfabetas, bet pagarbūs kiekvienam kūrėjui. O tokiu laikiau Joną, tada dar jauną kompozitorių, kapelmeisterį. Ir šiandien žvelgiant į tą praeitį, man dingojasi eilė gražiausių prisiminimų apie Joną muziką ir žmogų, taurų lietuvi. Lietuvi, tarčiam, turėjusi vaizgantišką požiūrį į kitą lietuvi, atseit, žvelgusi į jį kaip į savo broli, nežiūrint koks jis būtų. Gyvai man stovi Jono ano meto pokalbiuose užuominos, savęs atvėrimas, "suorganizuoti bent vieną skudutininkų orkestrą Kaune". Ir štai vieną dieną žinia, kad jis pasitraukęs iš Valstybės teatro orkestro ir imąsis organizuoti bei vadovauti jaunlietuvių orkestrą. Į ne vieno artimųjų nustebimą, dėl to kio jo pasirinkimo, Jonas būdingu šiltu optimizmu ramiai atsakė, esą jis norįs padirbėti savitai lietuvių liaudies muzikai...

Taip prasidėjo Jonui Švedui vadovaujant, skudučių ir kitų instrumentų gaminimas, jų tobuli-

mas, derinimas ir geresnių medžiagų ieškojimas, orkestravimas, repetavimas bei mokymas gaidas (berods, specialiai?) skaityti ir panašūs darbai. Jonas visad buvo pilnas išpūdžių, naujų minčių ir taikliu gražiu humoru perpintų pastabų apie kasdieninę rutiną. Tuo metu jis paruošė ir išleido pirmąjį vadovėlių skudutininkams "Skudučiuok", kaip lygiai Br. Jonušo talkinamas pradėjo leisti gaidas dūdų orkestrams, nes jis vedė ir jaunlietuvių dūdų orkestrą.

1940 m. Jonas Švedas, Dirbdamas su kitu mūsų tautos muzikos ir dainos puoselėtoju Alfonsu Mikulskiu, prie Vilniaus Filharmonijos suorganizavo Tarybinės Lietuvos valstybinį liaudies dainų ir šokių ansamblį. Skudutininkai, birbyninkai, įvairūs trimitininkai, kanklininkai ir dainininkai, Jono Švedo sukviesti ir apmokyti, pirmą kartą visu ansambliu pasirodė Vilniuje, 1941 m. vasario 23 d. koncerte. Vėliau šis ansamblis koncertavo įvairiose Lietuvos vietose. Norint jaunesniuosis ansamblio narius paimti į ginkluotą jėgą, Vokiečių okupacinė valdžia ansamblių 1943 metais uždarė.

Rusams grįžus, Jonas Švedas 1945 m. naujai suorganizuoja lietuvių liaudies ansamblį Vilniuje ir su paruoštomis programomis koncertavo tiek pačiame Vilniuje, tiek kitose vietovėse, neišskiriant ir Sovietų Sąjungos sostinės -- Maskvos. Esą 1945–1962 metų laikotarpį surengta per tūkstantis ansamblio koncertų. Vienu metu buvo pastangų šiam ansambliui atkilti ir į Jungtines Amerikos Valstybes, bet man nežinoma kur tos pastangos užkliuvo, kad planuotoji viešnagė neįvyko. Taip pat nežinia, kodėl Jonas pasitraukė iš šio ansamblio vadovo pareigų (1962 m.).

Velionis Jonas Švedas reikalingas atskiromis apdarimais, kaip talentingas pedagogas, muzikos dėstytojas ansambliuose, mokyklose ir konservatorijose. Vos baigęs Konservatoriją Klaipėdoje, buvo pakviestas mokytojauti toje pat konservatorijoje trombono klasėje. Vėliau mokytojavo Kauno gimnazijoje, o taip pat ir Kauno Konservatorijoje. Šiame laikotarpį drauge su J. Banaičiu paruošė moksleiviams vadovėlių muzikams vadovėlių "Muzika". Daugiausia, kaip pedagogas jis pasireiškė Vilniaus Konservatorijoje, pradėjęs liaudies instrumentų katedros vedimą, 1945 m., 1947 m. pakeltas docentu ir 1962 m. profesoriumi. Jo vedamoji katedra išplėsta ir vėliausiais metais su juo dirbo 17 asistentų, dėstydami įvairius muzikos instrumentus (skudučius, kankles, birbynes, chorvedybą ir kt.)

Jo auklėtiniai plačiai pasklido visame krašte

BALYS AUGINAS

ARČIAUSIAI SAULĖS

Simanui Kudirkai,
tragiškų metų proga —

Tave nuskynė,
Kaip nuogą pumpurą
Tragiškoj šalnoj,
Vystančio
Žmonijos pavasario —

Autorius.

AKMUO ant širdies,
O rasa ant blakstienų,
Kai žvelgi į krantus:
Spindi veidas žvaigždės,
Irias laivas žuvėdros —
Lengvas, kaip saulėtos dienos —

Tolumoju nuogos ir giedrios
Violetinės uolos —
Kaip gundančios deivės —
Vilioja
Saulėtekio glėbin
Iš tolo —

Patikėjai ir Tu
Nuostabiu mirazu,
Kaip oazėj ištroškęs keleivis —

Tavo lūpomis saulė
Prabyla
Į nepažįstamą broli,
Prašydama
Užuovėjos medžio.
Kaip virpantis lapas, pasaulį,
Tikėjai, sujungia šaka,
O į bedugnę staiga
Nupuoli
Už vieną žydėjimo mirksnį —

Tavo galva guli dulkėse:
Vergo galva,
Kuri aukoja širdies kraują
Už aušrą,
Nuskendusią pelkėse.
Ir medžio šaknis gyva
Krinta parklupusi
Prieš ištizėlių gaują,
Nesuprantančią Pilėnų kančios,
Ir ji Tave nulinčiuos,
Gyvendama žydran vidudienį —

Tavo akyse degė saulė,
Tavo galva gulėjo dulkėse —
Neįtikinai
Aiščio krauju pasaulį,
Kai laisvės išalkusį,
Tave nuskynė,
Kaip nuogą pumpurą
Tragiškoj šalnoj,
Vystančio
Žmonijos pavasario —

O mums Tu pakilai
Milžinžmogio ūgiu
Aukščiau už ažuolų viršūnes,
Sparnais taikaus balandžio —
Taip tiesias po audros šilai,
Taip kelias varpos brandžios
Nuplaktų rugių,
Kai jas nusiaubia
Ledai ir vėjas —

Tavo naktis tik prasidėjo,
Kai sugrįžai
Atgal Tamson į Hadą —
Ir liko svetimam krante
Vilties suanglėje laužai,
Ir širdis,
Sušalusi į ledą:

Ak, tik Tamsoj
Mes esame arčiausiai
Saulės!

ir įsijungė į darbą su jau nuomene įvairiuose ansambliuose. Prof. J. Žilevičius šį sritį taip nu sako: "J. Švedas būdavo vienas iš vyriausių dirigentų, važinėdamas po kraštą, instrukuodamas choras, buvo visų mylimas ir gerbiamas."

Tą patį liudija daugelis laiškų, atsiliepimų bei sveikinimų, kuriuos teko užtikti spaudoje, J. Švedui švenčiant 60 m. amžiaus sukaktį. Dar jautresni pagarbos ir prisirišimo balsai aidėjo velioniui Jonui Švedui, jo nekrologuose.

(Nukelta į 6 psl.)

PETRONĖLĖ ORINTAITĖ

LATVE IR LIETUVE

Dvi lelijos baltažiedės glaudžias vidur kelio —
žvelk į Baltijos žydrynę — laimės žiedas žalias!

Jūra plauna, jūra vėto kasą gintarinę —
sėjam rūtą, sėjam mėtą ir žibuoklę skinam...

Žalio kraičio — vasarųjų raibaruožėjų juostoj
žvanga dainą šienapiūtę, vyturėlis gieda!

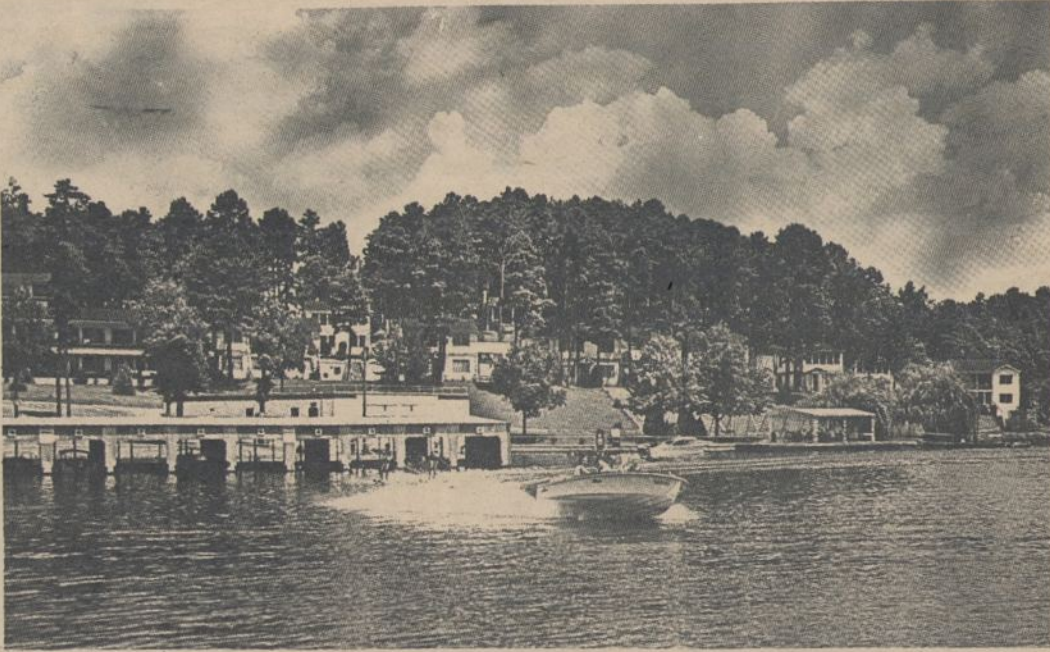
— Kas tau širdį meile vertų, sopulų paguostų?
Panamėj meirūno dvelksmas, vėdrynėlio žiedas...

Vėjai siautė, vėtros šėlo — draskė jūrai širdį,
daužė vieškelį maskoliai — sesules nuvirkdė...

Pakelėj bijūnai rausta ten, kur broliai žuvo —
liūdesiu nutvilko veidas latvei ir lietuvei...

Volungė sučiulba rytą diemedžio daržely —
ar išuoksi mūsų šaliai laisvės šaką žalią?

Iš knygos "Liūdnei linguoja lelija"

Bueno Vista rezortas prie Hot Springs.

ISPŪDŽIAI IŠ HOT SPRINGS

J. Jurevičius

Dr. J. Bartkus užkalbino, ar nenorėčiau palankyti draugystę iki meralinių vandenų gydyklos Hot Springs, Arkansas. Mielai sutikau ir spalio 20 d. jau sėdėjome gražiamame Buena Vista rezorte, prie Hamilton ežero. Pasakiškai graži vieta. Krantas apaugęs storokomis pušimis, kurios primena matytas Lietuvoje. Ežere pilna ančių, o rytais laiveliai su meškeriotais. Čia gamta labai maloni, švelni, oras sausas, žymiai retesnis, negu Chicagoje, todėl lengva kvėpuoti ir jaučiamas pušų kvapas. Poros sa-

Švedas...

(Atkelta iš 5 psl.)

Velionis J. Švedas sovietiniame stiluje iškilmingai palaidotas Vilniuje. Leidžiant jo karstą į kapinių duobę gaudžiai aidėjo lietuviškoji melodija "Tykiai, tykiai Nemunėlis teka...", simboliskai išreikšdama pagarbą Velioniui, ramiai ir prasmingai praėjusiam savitą lietuvių kultūrą kūrė kelią...

Baigiu Jono Švedo, kompozitoriaus ir lietuvių liaudies muzikos ugdytojo, apybraižą, jopaties žodžiais, tartais 1968 metais, kurie atsielia, tarytum testamentas: "... ir vokiečiai ir čekai, ir anglai turi tokius pat, neblogesnius kolektyvus, grojančius Haydeną, Mozartą, Briteną, Stravinskį... Jei mes branginame nacionalinę kultūrą, liaudies muziką privalo gyvuoti, kaip gyvuoja mūsų kalba, literatūra, papročiai. Liaudies muziką reikia tausti ir puoselėti; reikia entuziastų, kokie buvo mano bendražygiai..." Ir toliau, į klausimą, "Kaip šiandien puoselėti tą liaudies muziką, jeigu neturime kaimą, braunasi miestiečių kultūra ir papročiai, jeigu vaikai ir merginos melia groja saksofonais, gitaromis, nei kanklėmis ir birbynėmis?", J. Švedas atsako: "Gitaras, laikui bėgant, pakeis koks nors kitas elektrinis ar elektroninis instrumentas, madingas meksikietiškas dainas, išstums kokios nors afrikietiškos, bet po tomis raibuliuojančiomis, besikeičiančiomis paviršiaus bangelėmis mums būtina išsaugoti nepalietas savitos nacionalinės kultūros gėsmes"...

vačių laikotarpyje temperatūra svyravo tarp 70-90. Kadangi oras sausas; tai naktimis labai gera miegoti. Vietos gyventojai taip pat tvirtino kad labai gerai miega.

Viename laikraštyje skaičiau S. Prancūno straipsnį, kuriame rašoma, kad Hot Springs nešvarus -- neatitinka tiesai. Išvažinėjome visą Hot Springs skersai ir išilgai ir tos skelbiamos nešvaros niekur nepastebėjome. Kaip dr. J. Bartkus, taip ir aš pasigėrėjome, kad turbūt niekur švaresnių gatvių nerastume, kaip čia. Nėra sunkvežimių, nėra triukšmo, negyvena juodosios rasės žmonės, tai niekas ir neteršia gatvių. Lengvų mašinų pilna. Čia nėra jokios pramonės. Tiesateko matyti vieną lentpiūvę, kokią tai vielos gamyklą ir elektrinę.

Žiemos čia labai lengvos. Sniego labai mažai iškrenta. Čia labai daug motelių, hotelių ir gazono stočių. Kyla klausimas iš ko žmonės pragyvena. Pirmiausia daug pensininkų gyvena. Didelės golfo aikštės, karštų mineralinių vandenų gydyklos sutraukia daug turistų. Pagaliau arklių lenktynės, kurios būna kas met vasario - kovo mėnesiais. Kadai čia veikė lošimo klubai. Dabar uždaryti. Miesto centre yra nemažai kurtuvių. Teko nugirsti, kad alkoholiniai gėrimai čia brangesni. Gyventojų su priemiesčiais priskaitoma apie 40.000.

Namai gerokai pigesni negu Chicagoje. Pigesni dėl to, kad darbo jėga ir medžiagos pigesnės. Pav. 3 metų senumo 5 kambarių namas kaštuoja tarp 18-20.000 dol. O Chicagoje toks namas kaštuoja apie 30.000 dol. Sklypai po 60 pėdų. Garažų tokių kaip Chicagoje, čia nėra. O prie vieno galo namo yra gražus prieangis, kuria me pastatomos mašinos. Labai patogiu. Pro duris iš namo tiesiai į mašiną. Namų taksai maži. Jeigu Chicagoje moku už bangaliuką 450 dol., tai Hot Springs moka 200-220 dol.

Su dr. Bartkumi aplankėme p.p. R. O. Homkus, Zdanius, Rūkus ir kit. Visi gerai įsikūrę, turi nuavybes ir patenkinti. Sibiro tremtinė Stefanija Rūkienė ruošia trečiųjų tomą apie išgyvenimus Sibire. St. Rūkienė tiek daug pergyvenusi, iškenėjusi, bet dar gana gy-

va, judri ir pilna energijos. Teko nugirsti, kad jos dukterė, susitvarkiusi su daktaratu, pradės verstis parašytas motinos knygas į anglų kalbą. Lauksime. Taip pat čia veikia Lietuvių Bendruomenės apylinkė. Po truputį lietuvių skaičius auga. Pragyvenimas nėra brangesnis, kaip kitur. Autobusu pavažiuoti kaštuoja 25 ct. Autobusai maži. Telefonas imė nesį kaštuoja 6 dol. ir skambinimų skaičius neribotas. Automobiliams leidimas metams kaštuoja 19 dol.

Hot Springs vietovė yra kalnų papėdėje iš kur teka karštas, pilnas visokių mineralų vanduo. Tas pats vanduo žmonių geriamas ir pripažintas sveiku. Labai skanus. Jo temperatūra siekia apie 140-150 F.

Būnant Hot Springs teko ir karštose voniose pasimaudyti. Vonių vandens temperatūra būna 100 F. Perkant bilietą reikia pasakyti ko nori, ar ramiai vandenį pabūti, ar kad specialus motoriuokas tą vandenį sukty. Už vonią reikia mokėti 2,80 dol. ir už motoriuoką 1 dol. Jeigu nori dar atskirai po vonios masažo reikia mokėti 3,50 dol. Tai vieno karto malonumai. Po vonios eini į atskirą kambarį, kurio temperatūra taip pat 100 F. Čia atsiguli ant sofos, apdengia paklode ir klausia, kur nori padėti karštus kompresus. Padeda. Labai gerai veikia. Tas dienos malonumas kaštuoja 7,30 dol. Kiekvieną dieną masažai nebūtina reikalingi. Po visų malonumų jauties kaip ką tik užgimęs. Raumatikams pravartu Hot Springs vietovę aplankyti ir karštose mineralinėse voniose pasimaudyti.

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

DETROITO LIETUVIŲ NAMAI

Priešais Šv. Antano bažnyčią, antroje kelio pusėje stovintis namas su užrašu "Hispanos Unidos" Bld, man 1949 metais pirmą kartą atsilankius į Šv. Antano bažnyčią ir jį pamačius gan keistai atrodė. Čia daugumoje lietuvių gyvena, čia lietuviška bažnyčia ir čia pat jos panosėje ispanų namas ir su ispanišku užrašu. Ir tik pasikalbėjęs su vienu kitu senosios kartos lietuviu sužinau, kad šis dabar valdomas ir priklausomas ispanams namas yra buvęs lietuvių namas. Lietuviai jį statė, veldė ir visas lietuviškas gyvenimas jame vyko. Tačiau depresijos metu aukšti namo mokesčiai ir esama skola su gaunamomis mažomis pajamomis privedė prie to, kad namą stačiusi ir valdžiusi draugija subankrutavo ir namą, kaip kiti sako, ispanai pasiėmė už valdžiai nesumokėtus mokesčius. Ispanai buvo šeimininkai, o lietuvių nuomininkai. Susirinkimai ir įvairūs lietuvių rengimai buvo daromi dažniausiai šiuose, buvusiuose lietuvių namuose, mokant ispanams nuomą. Ir tas tęsėsi mums naujiems ateiviams atvykus virš dvilika metų.

Visi matėme, kad lietuviams nuosavas namas būtinai reikalingas, nes mokėdami ispanams už ruošiamus jų namuose parengimus tuo pačiu padėdami tą namą išlaikyti, tačiau ilgai neatsirado organizacijos ar asmens, kuris imtųsi iniciatyvos, tokią namą nupirkti.

Dariaus ir Girėno klubas, vadovaujamas Jono Atkočiūčio užsibrėžė surasti ir nupirkti namą ir klubo nariai pradėjo namo pirkimui telkti lėšas, ieškoti visuomenėje paskolos. Nors ir ne taip lengvai pavyko surinkti šią tokią pradinę kapitalą ir pradėta ieškoti paties namo.

Toks buvo surastas 3009 Tilman St. čekoslovakais susiderėti Dariaus ir Girėno klubui pavko, bet kai reikėjo sudaryti dokumentus ir gauti leidimą tame name laikyti svetainę - barą, atsirado įvairių kliūčių. Tam pačiam klubui būti namų savininku ir laikyti svetainę barą leidimas negautas. Pasėkoje to buvo sudaryta nauja Lietuvių Namų draugija ir savo vardu galėjo pirkti šį namą, o Dariaus ir Girėno klubas, kaip atskira draugija, gavo leidimą svetainei laikyti.

Lietuvių Namų d-ja ir Dariaus ir Girėno klubas sudaro daugumoje tie patys žmonės. Ir abi draugijos savo pirmininku yra išrinkusios tą patį žmogų dr. Vytautą Mile-ri.

Lietuvių Namų d-ja nupirktą namą pagrindinai atremontavo ir išdėkavo. Įrengė II aukšte virtuvę ir įsigijo reikalingą inventorių. Beveik visi susirinkimai, posėdžiai ir rengimai dabar vyksta Lieuvių Namuose. Sekmadieniais čia gyvenimas verda. Tik viena bėda buvo -- Lietuvių namai turėjo labai mažą automobiliams pastatyti aikštę ir atvykus į didesnius rengimus sunkiai buvo galima rasti vietą automobiliui pastatyti. Aplink namus kaimynai, daugumoje juodukai, buvo nelabai simpatiški ir gatvėse pastatytuose automobiliuose kartais ir pašeimininkavo. Išspręsta ir šio problema. Kaimynystėje nuperkami 7 namukai, jie nugriaujami ir įrengiamos aikštės automobiliams pasistatyti. Žinoma, dar jos visos nėra pilnai ir galutinai įrengtos ir jų galutinam įrengimui reikalinga lėšų.

Bet vistiek jau yra automobilių kur pasistatyti atvažiauvus į susirinkimą ar rengimą. Tik visa bėda, kad mūsų žmonės, statydami automobilių aikštėje, nesilaiko tvaros ir kartais užima daugiau vietos negu vienai mašinai reikalinga.

Dariaus ir Girėno klubas ir Lietuvių Namų d-ja kaip ir kiekvienais metais, taip ir šiais metais lapkričio 27 d. savo se namuose rengia rudėninį banketą - balių. Baliuje meninę programą išpildys Ryto Babicko vadovaujamas orkestras iš Clevelando. Šokiams gros vokiečių orkestras. Banketui vietos iš anksto užsakomos pas valdybos narius arba klubo narius arba klubo svetainėje.

A. Grinius

MIRĖ JONAS
ANDRELIŪNAS

Athol, Mass. mirė ir ten palaidotas Jonas Andreliūnas, brolis prieš 6 metus Detroito mirusios Margaretos Kučinskienės, vadinamos dypukų motinos, ir šiais metais mirusios visuomeninės veikėjos Marijos Bukauskienės. Jonas gyveno pas seserį Mariją Detroito ir jai mirus išsikėlė pas kitą seserį A. Šatienę ir ten gyvendamas mirė. Liko sesuo A. Šatienė su vyru ir šeima. (ag)

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-85526712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-249713515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo6621 Edna Avenue
361-1763936 East 185th Street
531-7770

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĖ — ĮSITIKINSITE.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

SIMO KUDIRKOS IR LIETUVOS KARIUOMENĖS SVENTĖS MINĖJIMAS CLEVELANDE

ALT ir LVS Ramovės skyrių valdybų sutarimu, bendras minėjimas įvyks sekmadienį, 8. m. lapkričio mėn. 28 d. sekančia tvarka:

10:30 val. Šv. Mišios už Simą Kudirką ir žuvusius bei mirusius Lietuvos karių ir jų šeimas Šv. Jurgio liet. parapijos bažnyčioje. Mišių metu giedos Šv. Jurgio parapijos choras ir solistė Nora Braziulienė.

11:45 val. iškilmingas minėjimas Šv. Jurgio parapijos salėje. Himnus sugiedos solistas Julius Kazėnas.

Kalbas pasakys: apie Lietuvą kariuomenę — PLB Valdybos pirmininkas Stasys Barzdukas ir apie Simą Kudirką — LKDS Centro Komiteto pirmininkas Algirdas Kasulaitis.

Taip pat bus pristatyta ALT rezoliucija Simo Kudirkos reikalu.

Po minėjimo bus pietūs, kuriuos paruos p. Urbanavičienė.

Visos lietuvių organizacijos prašomos dalyvauti su vėliavomis pamaldose ir minėjime ir visi Clevelando ir apylinkių lietuviai kviečiami kuo gausiau atsilankyti. Minėjimas bus trumpas.

ALT ir LVS Ramovės Skyrių Valdybos

OHIO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ DRAUGIJOS SUVAŽIAVIMAS

Metinis suvažiavimas vyko Sheraton Inn, 27981 Euclid Ave., Clevelande, lapkričio 6 d. Dr. J. Skrinška pranešė apie Pasaulio L. G. suvažiavimą New Yorke Darbo Dienos šventės metu.

Senoji valdyba davė apyskaitą už 2 praėjusius metus.

Nauja valdyba 2 sekančioms metams išrinkta: A. Čepulis, J. Mačiulis, V. L. Ramanauskas, J. Skrinška ir J. Stankaitis. Į revizijos komisiją: J. V. Bergas, J. Kriaučiūnas ir A. Savičiūnas.

Po bendros vakarienos, pirmininkas dr. E. Drukteinis.

Ohio lietuvių gydytojų suvažiavimo paskaitininkas dr. V. Bergas, suvažiavimo pirmininkas dr. V. L. Ramanauskas ir buvęs Ohio Liet. Gydytojų Draugijos pirmininkas dr. E. Drukteinis.
J. Carlos nuotrauka

CLEVELANDO LIETUVIŲ VISUOMENĖ

maloniai kviečiama atsilankyti į

Advokato Edward L. Sepessy paskaitą:
"Aš dalyvavau Chruščiovo laidotuvėse"
(Ekskursijos į Sovietų Sąjungą išpūdziai)

Penktadienį, lapkričio 19 d., 8:30 val. vakaro,
Union Savings & Loan Association salėje,
5106 Wilson Mills Road — kampas Richmond ir
Monticello.

Paskaitą rengia

Amerikos Lietuvių Konservatorių Klubas

Ohio lietuvių gydytojų ponų pagalbinio ratelio dalis narių suvažiavimo metu. Sėdi iš kairės: p.p. Stungienė, Ramanauskienė, Skrinšienė, Gruzdienė, Stovi: p.p. Lenkauskienė, Bergienė, Savičiūnienė, Aželienė, Brazaitienė, Kriaučiūnienė, Drukteinienė, Šontienė ir Miliauskienė.
J. Carlos nuotrauka

nis pranešė, kad metinė kultūrinė \$1,000.00 premija tenka prof. Z. Ivinskiui. Jo atsiųstą padėkos laišką perskaitė dr. A. Čepulis.

Dr. V. Bergas skaitė paskaitą "Reumatiniai susirgimai", rodė skaidres ir atsakinėjo į klausimus.

Ponų Pagalbinis Ratelis į valdybą išsirinko R. Degesienę ir R. Ramanauskienę.

Suvažiavimui pirmininkavo V. L. Ramanauskas, sekretoriavo — A. Savičiūnas.

Buvo atvykusių gydytojų iš Dayton, Toledo ir Akron. Kitą rytą Šv. Jurgio bažnyčioje buvo pamaldos už nužudytus Panėvėžio gydytojus ir už mirusius narius.
V. L. R.

MIRĖ STASĖ BARANAUSKIENĖ

Gauta žinia, kad Lietuvoje staiga mirė Stasė Bilskytė-Baranauskienė, liūdesyje palikdama dukrą ir sūnų, o Clevelande — vyrą Joną Baranauską.

Jonui Baranauskui reikiame užuojautą.

BALFO RINKLIAVA

Balfo Clevelando skyriaus valdyba metinį aukų rinkimo vąjį tebevykdo ir iš kiekvieno didesnė ar mažesnė auka mielai laukiama.

Čia skelbiame sąrašą tų asmenų, kurie aukojo Balfui didesnėmis sumomis: dr. I. ir A. Jasiai \$100.00, dr. I. S. Kriaučiūnas \$62.00, dr. V. Karoblis \$52.00, dr. J. Mačiulis \$51.00, dr. A. Martus \$31.00, dr. A. Miliauskas \$31.00, dr. J. Maurukas \$31.00, J. Krištolaitis

\$31.00, J. Stravinskas \$25.00, dr. V. Gruzdis \$25.00, O. ir P. Žilinskai \$25.00, E. ir A. Mackevičiai \$25.00, E. Unger \$21.00.

Clevelande ir apylinkėse gyvenantieji lietuviai, kurie nėra gavę rinkliavai skirtus vokus, gali savo auką siųsti tiesiai skyriaus išdininkei O. Jokūbaitienei šiuo adresu: 13813 Othello Ave., Cleveland, O. 44110.

• Arenoje šį ketvirtadienį, lapkričio 18 d., 8 v. v. įvyks imtynės tarp Johnny Powers ir Waldo von Erich, taip pat bus ir kitų imtynių varžybos. Bilietai gaunami Arenoje ir pas Richman mieste. (Sk.)

KVIEČIA Į PIETUS

Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos tėvų komitetas lapkričio 21 d. Naujosios parapijos salėje ruošia pietus.

Svečiai bus vaišinami lietuvių populiariaisiais valgiais nuo 11 iki 3 val. p.p. Visi maloniai esate kviečiami.

• Rūbų rinkliava Padėkos dienos proga yra paskelbta visose Clevelando katalikų bažnyčiose nuo lapkričio 21 iki 28 d. Vyskupas Issenmann savo laiške kreipiasi į tikinčiuosius prašydamas paremti rinkliavą. Suaukotieji rūbai bus siunčiami vargšams į užjūrį ir pakistaniečiams, kurie šiuo metu labai kenčia. Praeitais metais Clevelande buvo surinkta 400,000 svarų rūbų.

• Budapesto simfoninis orkestras šį sekmadienį, lapkr. 21 d., 6 v. v. duos koncertą naujame Allen teatre Clevelande.

Šis orkestras gastroliuoja didžiuosiuose Amerikos miestuose, įskaitant New Yorke Carnegie Hall ir Washington John F. Kennedy centre. Orkestro dirigentas Gyorgi Lohel.

Bilietai nuo 3 iki 6.50 dol. gaunami pas Richman ir Burrow mieste. (Sk.)

IESKAU NAMŲ ŠEIMININKES, lietuvių, prie vieno asmens — lietuvių. Gali būti našlė ar persikyrusi, tik be vaikų. Rašykite Dirvai, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103, kuri laišką persių. (86-29)

• LB I ir II apylinkėms nutarus susijungti, pirmasis bendras susirinkimas įvyks lapkričio 21 d., 3 v. p. p. Naujosios parapijos salėje. Bus renkama apylinkės valdyba ir pranešimą padarys atvykęs LB cv pirm. V. Volertas. Visi lietuviai kviečiami atsilankyti į šį pirmąjį bendrą susirinkimą.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

LAPKRIČIO 21 D. Šv. Kazimiero lit. mokyklos pietūs.

LAPKRIČIO 28 D. Simo Kudirkos ir Kariuomenės šventės minėjimas. Rengia ALT ir LVS Ramovė.

GRUODŽIO 4 D. Akademinių Skautų Sąjūdžio, Clevelando skyriaus, metinė šventė.

GRUODŽIO 12 D. Naujosios Parapijos salėje 1941 m. sukilimo minėjimas.

SAUSIO 22 D. Čiurlionio ansamblio pagerbimo balius - koncertas.

VASARIO 5 D. Tradicinis užgavėnių blynų balius Šv. Jurgio Parapijos salėje. Rengia Pl. lėnų Tunto Skautų Tėvų Komitetas.

VASARIO 13 D. Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 54 m. sukakties minėjimas. Rengia ALT Clevelando skyrius.

KOVO 5 D. Grandinėlių koncertas.

KOVO 11 D. Kaziuko mugė Naujosios parapijos salėje.

HOUSE FOR SALE

Two family double-decker 5-5. In excellent condition. Modern kitchens and new carpeting. Aluminum storms and screens. Finished attic. Two car garages. Near Euclid Park School. Low 20's. \$51-5617. (85-86)

MALE

FULL-TIME FURNITURE REPAIR AND TOUCH-UP

Must have experience in furniture repair and touch-up.

Must have knowledge of modern wood finishes.

Must know how to use wood-working equipment.

Must have experience with burning knives lacquer sticks, concentrated powders, shading lacquers universal colors and spraygun.

Also need men experienced in upholstery repair.

• Beginning pay subject to ability and experience.

• Opportunity for advancement.

• Vacation benefits.

• 40-hour basic work week with some limited overtime available.

APPLY MON. THRU FRI.
AT SERVICE DESK
10 A.M. TO 5 P.M.

ROSS FURNITURE WAREHOUSE

G-6434 S. DORT
GRAND BLANC, MICH.
(83-85)

ČIURLIONIEČIAI NEW YORKE

Čiurlionio ansamblis po sėkmingų gastrolių Pietų Amerikoje, apie kurias plačiai skaitėme spaudoje, lapkričio 7 dieną suteikė malonią progą jų atsiekimais gėrėtis ir newyorkiečiams įvykusi koncertu Richmond Hill aukštesniosios mokyklos salėje dalyvaujant virš 800 žmonių.

Nelengva New Yorke iš karto tokiškai žmonių sukviesti, bet Čiurlioniečių paklausti buvo net specialiais autobusais iš toliau suvažiuavę, nes retai tenka išgirsti taip didelio sąstato chorą, kurį sudaro apie šimtas asmenų ir programą atliekant jau tarsi nepailstančio ansamblio dirigento komp. A. Mikulskio talentinga vadovaujanti ranka, nepaprastu išjautimu atliekant įvairius muzikos kūrinius bei dainas.

TIMBERLAKE
New 4 bedroom Colonial with 2½ baths, full basement with paneled rec. rm. and fireplace. Beautiful wooded lot and a 2 car garage. Will be decorated and painted ready to occupy. Priced at \$37,900.

EASTLAKE
New 3 bedroom ranch with full basement, kitchen with builtins, large dining area, 1½ baths close to shopping. Priced at \$25,500.

OFF VINE
3 bedroom ranch on a double lot, dining rm., 1½ car attached garage, patio with awing fenced in back yard. Close to schools. Asking \$20,900.

**VINE
REALTY INC.**
Corner Rt. 91 & Vine
942-4440

MALE

**WANTED
EXPERIENCED
SRING MAKERS
AUTOMATIC COILER**
Torrington coilers to set up & operate. Steady work and good working conditions.
M & S SPRING CO.
11273 East 9 Mile Rd., Warren, Mich.
313-754-4012 (86-90)

FORGE FOREMAN TRAINEE

Must have some experience on large Upsetters and Die Tooling plus supervisory experience. Must read Blue Prints. Liberal fringe benefits. Negotiable salary. This is a permanent position for right man.

Call 481-3030 Ext. 24
Mon. thru Fri. 8:30 a.m. to 5 p.m.

An Equal Opportunity Employer (86-87)

MANUEL UPSETTER OPERATORS

Good hourly rate, piece work, overtime, all fringe benefits, paid vacation, pension. Steady year round work.

Call 481-3030
Mon. thru Fri. 8:30 a.m. to 5 p.m.

An Equal Opportunity Employer (86-87)

M/FEMALE

SYSTEMS PROGRAMMER
Growth oriented midwestern retail-wholesale food chain seeks programmers with excellent knowledge of BAL, COBAL, and PL-1 and capable of DOS system generation. Will modify programs and sorts to disc from tape. IBM O.S. experience helpful. Opportunity for system design. Moderate travel. Send present responsibilities with number months experience in writing BAL, education background and present salary requirement to:
DIRECTOR OF PERSONNEL
BENNER TEA COMPANY
P. O. BOX 1048
BURLINGTON, IOWA 52601

SEWERS SAMPLE DEPARTMENT

Excellent working conditions. Steady employment. Experience on knits preferred.

Contact Mr. Harcher
Dalton of America
WILLOUGHBY, OHIO
946-4000 (83-87)

SEWING MACHINE OPERATORS

Immediate opening for factory experienced single needle Singer Power Sewing machine operators for ladies dresses and sportswear. Piece work rates. Hourly guarantee. Steady employment.

Dalton of America
2570 Superior, 3d Floor
Cleveland, Ohio
(83-87)

nių sukviesti, bet Čiurlioniečių paklausti buvo net specialiais autobusais iš toliau suvažiuavę, nes retai tenka išgirsti taip didelio sąstato chorą, kurį sudaro apie šimtas asmenų ir programą atliekant jau tarsi nepailstančio ansamblio dirigento komp. A. Mikulskio talentinga vadovaujanti ranka, nepaprastu išjautimu atliekant įvairius muzikos kūrinius bei dainas.

Koncerto programa buvo įvairi ir įdomi, pradėta mišraus choro pasirodymu atliekant ramios nuotaikos liaudies dainas: "Mes padainuosim" harmonizuota A. Mikulskio, "Anoj pusėj Nemuno", harm. M.K. Čiurlionio, "Lopšinė" harmon. A. Mikulskio, "Žiema bėga", stil. J. Švedo, "Piemenėlių raliavimas" harm. A. Mikulskio, "Oželis", stilizuota S. Šimkaus, "Anoj pusėj ežero", stil. J. Žilevičiaus ir k.

Vyrų choras padainavo: "O kad išauštų", stil. J. Žilevičiaus, "Noriu miego", J. Bendoriaus ir "Augo kieme klevėlis", sil. J. Karoso. Po to puikiai pasirodė moterų choras kartu su kanklių orkestru. Į programą buvo įpinti ir tautiniai šokiai bei atskirai kanklių muzika. Paskutinę programos dalyje vėl pasirodė pilno sąstato mišrus choras ir padainavęs dar šešias dainas, publikai plojant užbaigę daina "Nammo".

Koncertą labai paįvairino solistė Irena Griščiūnaitė, Algis Gilys ir Vladas Plečkaitis. Pravartu priminti, kad Čiurlionio ansamblis seniai atšventė savo 30 metų sukaktį ir vis vadovaujamas to paties muziko Alfonso Mikulskio, o kanklių orkestro vadovė Ona Mikulskienė. Keitėsi dainininkai-ės, bedainuodami augo ir brenodo, kūrė šeimas, pavargę nutilo ir po kiek laiko vėl grįžo dainuoti. Vieni daugiau, kiti mažiau repetitijų praleidinėjo, bet ansamblio vadovai nepavargo, pamokų nepraleidinėjo, Alfonso ir Ona Mikulskiai liks vis tie patys, kupini energijos ir geros nuotaikos. Reikia ne tik sugėbėjimo, bet ir šventos kantrybės norint išlaikyti dėmesį tokios daugybės įvairaus amžiaus, o daugiausia jaunimo, girdėjosi balsai klausytojams besiskirstant namo. Malonu buvo išgirsti, kad chore dainuoja net po kelis narius iš vienos šeimos, pavi., Bankaičių ir Sniečkų.

Pažymėtina, kad publika buvo sužavėta nepaprastais stilingais, skirtingais ir stilingais moterų tautiniais drabužiais, tačiau ne vyrų, apie kuriuos reikėtų daug pasakyti.

Koncertą iš Clevelando pakvietė ir surengė "Laisvės Žiburio" radijas, vadovaujamas Romo Kezio. (eč)

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

GEDULO SAVAITĖ NEOLITHUANAMS

1971 m. spalio mėn. 10 d. sulaukęs 75 metų amžiaus okupuotoje Lietuvoje mirė Valentinas Gustainis, vienas iš Lietuvos Studentų Tautininkų Korp! Neo-Lithuania steigėjų ir jos ideologas, pirmosios deklaracijos ir įstatų autorius, žymus tautinis veikėjas, politikas ir publicistas. 1927-1932 m. Lietuvos Aido vyr. redaktorius, paskutinis Eltos 1939-1940 m. direktorius. Rašė Vaire, N. Romuvoje, židinyje, Tautos Ūkyje ir kt.

Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdyba skelbia visiems korporantams gedulo savaitę nuo š. m. lapkričio mėn. 29 iki gruodžio 5 d.

Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdyba

LIETUVIS PASKAITININKAS AMERIKIEČIAMS

San Leandro miesto (Kalifornijoje) 117 Amerikos legiono postas lapkričio 7 d. surengė iškilmingą veteranų dienos ir penkiasdešimt ketvirtųjų paliaubų minėjimą.

1918 lapkričio 11 buvo baigtas Pirmasis pasaulinis karas. Amerikos legiono tradicijose minėti šią dieną iškilmingais parengimais.

Tradicinei paskaitai buvo pakviestas kapitonas tei-

sių daktaras Jurgis Gliuadys. Savo paskaitai prelegentas paėmė aktualią temą "Dabartiniai kariškojo teisingumo aspektai ir išsivystymas."

Paskaita buvo sutikta su tikru auditorijos susidomėjimu.

• Rūta ir Petras Sakai, siųsdami prenumeratą, pridėjo auką 12 dol. ir pranešė, kad pardavė savo motėlį Norwalke, Calif. ir keliąsi į San Bernardino kalnų kurortą, kur nori pailsėti ir atsikvėpti nuo miesto dūmų, bet prieš tai išvyksta ilgesnei kelionei (kol nusišios) į šiltuosius kraštus. Prašo laikraštį vistiek siuntinėti, kad grįžę galėtų pasivyti lietuvių žinias ir įvykius.

• Dail. Alfonsas Dargis, Europoje išbuvęs pusę metų ir apvažinėjęs įvairius kraštus, grįžo į Rochester, N. Y. ir šiuo metu ruošiasi savo naujai parodai.

• J. Rinkevičius, Vasario 16 gimnazijos įgaliotinis Toronte, dėkoja Aušros gimnazijos suvažiavimo komitetui už auką 500 dol. Vasario 16 gimnazijos bendrabučio statybai.

• ALT S-gos I skyriaus New Yorke valdyba, K. S. Karpiui mirus, vietoj gėlių atsiuntė Dirvai paremti auką 5 dolerius. Už auką dėkojame.

Tautų festivalyje New Yorke spalio 24 d. buvo paminėta Vengrijos sukilimo sukaktis. Tarp 19 tautų dalyvavo ir lietuviai. Nuotraukoje grupė minėjimo organizatorių ir dalyvių. Iš kairės: Alfred Korn, Jr., Angela C. Miller, lietuvius atstovavusi Helen V. Kulber, tautiniuose rūbuose, kuri dirbo ryšių su spauda komitete, kongr. Mario Biaggi, Respublikonų Tautinio Komiteto direktorius Laszlo Pasztor, Regina Rūta, Nuotraukoje trūksta Nancy Umbrazaitės, kuri drauge su Helen Kulber buvo minėjimo rengimo komiteto narės.

CHICAGO

KORP! NEO-LITHUANIA SUEIGA

LST Korporacijos Neo-Lithuania sueiga įvyko š. m. lapkričio 7 d. 3 val. p.p. LTN laikinojoje būstinėje.

Sueigą atidarė pirm. Algis Augaitis ir į prezidiumą pakvietė pirminkauti fil. Mečį Šimkų, o sekretoriauti senj. Birutę Gudaite.

Pirmininkaujantis M. Šimkus atsistojimu ir tylos minute paprašė pagerbti neseniai mirusius korporantus: Lietuvoje mirė Korporacijos steigėjas, Sibiro kankinys, žurnalistas Valentinas Gustainis ir tik ką palaidotas teis. Jonas Montvilas.

Išsamų ir tikrai gerai paruoštą pranešimą padarė pirm. A. Augaitis, išdininkas N. Juškus ir revizijos komisijos vardu J. Juodikis. Po pranešimų vykusiose diskusijose buvo plačiau sustota prie nario mokesčio išrinkimo. Paaiškėjo, kad šią pareigą vengia atlikti daugiau jaunieji korporantai. Sueiga įpareigojo naująją valdybą atkreipti į tai reikiamą dėmesį. Sueigoje iškilo artimesnių ryšių palaikymo klausimas su kitomis lietuviškomis studentų korporacijomis bei organizacijomis.

ALTos ruošiamą peticiją pasirašė visi dalyviai. Studijuojantieji paprašyti parinkti parašų studentų tarpe. Pasidžiaugta įgytais tautiniais namais, kuriuose š. m. lapkričio 13 d. įvyks Korporacijos šventė ir taip pat Naujų Metų sutikimas.

Pirmininkaujantis M. Šimkus, uždarydamas sueigą, padėkojo buv. valdy-

mis. Pageidauta lietuvių studentų organizacijąs kvieisti į Korporacijos šventę, bendromis jėgomis rengti kultūrinius pobūdžius bei palai kyti artimesni ir nuoširdesni ryšį.

Nominacijų komisijos vardu pranešimą padarė fil. Živilė Modestienė. Buvo pasiūlyti 7 kandidatai. Sueiga pridėjo dar du. Iš 9 kandidatų slapto balsavimu į valdybą išrinkti ir pasiskirstė pareigomis taip: pirmininkas -- Alvydas Jonikas, vicepirm. -- Romas Čičas, sekretorius -- Viligailė Lauraitytė, išdininkas -- Vaclovas Mažeika ir valdybos narys -- Algis Augaitis. I revizijos komisiją pasiūlyta ir vienbalisiai išrinkti: Živilė Modestienė, Antanas Kašuba ir Mečys Valiukėnas.

Valdybos pristatytieji asmens priimti į Korporaciją ir jiems spalvos bus uždėtos metinės šventės sueigoje.

ALTos ruošiamą peticiją pasirašė visi dalyviai. Studijuojantieji paprašyti parinkti parašų studentų tarpe. Pasidžiaugta įgytais tautiniais namais, kuriuose š. m. lapkričio 13 d. įvyks Korporacijos šventė ir taip pat Naujų Metų sutikimas.

Pirmininkaujantis M. Šimkus, uždarydamas sueigą, padėkojo buv. valdy-

BOSTON

LIETUVOS KARIUOMENES ŠVENTĖS MINĖJIMAS BOSTONE

Įvyksta š. m. lapkričio 21 d. (sekmadienį) sekančia tvarka: sekmadienį, 10 val. ryto šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje šv. Mišios už žuvusius kovose dėl Lietuvos laisvės.

3 val. po pietų lietuvių piliečių klubo III a. auditorijoje iškilmingas minėjimas. Kalbės dr. Nemickas iš New Yorke.

Meninę programą išpildys:

1. Lietuvos operos solistas Stasys Liepas ir sol. Ben. Povilavičius, akompanuojant komp. Jeron. Kačinskui. Be solinio pasirodymo abudu solistai drauge atliks ir Porafucile bei Rigoletto dueto ir pastarojo monologo sceną iš G. Verdi operos Rigoletto, akompanuojant komp. J. Kačinskui.

2. Antroje meninės programos dalyje, minint Simo Kudirkos laisvės siekimo metines, bus suvaidintas iš poeto Ber. Brazdžionio poemos "Vaidila Valiūnas" — prie užgesusio švyturio — sceninis inscenizavimas, išpildo: Janina ir Gediminas Ambraziejai, Kazys Barūnas, Gytis Gavelis, Feliksas Kantautas, Jonas Valiukonis, režisuoja: Jurgis Jašinskas, šviesų ir garsų efektai Romoo šlezo.

Po programos vaisės ir pasilinksminimas. Bostono lietuvių organizacijos pamažose ir minėjime prašomos dalyvauti organizuotai su savo vėliavomis. Drauge maloniai kviečiami ysi Bostono ir apylinkių lietuviai gausiai šiame gražiame parengime dalyvauti.

L.V.S. "Ramovė" Bostono Sk. Valdyba

bai už atliktą darbą, o naujai valdybai palinkėjo sėkmės.

Sueiga buvo gausi dalyviais ir įdomi pasisakymais. (aj)

• Dail. V. K. Jonynas, po sėkmingos operacijos ligoninėje, jau grįžo į namus ir toliau gydosi rūpestingoj dukters globoj.

• ALT S-gos Detroito skyriaus valdyba, a. a. Kazio Karpiaus atminimui, vietoj gėlių, paskyrė \$20.00 auką Dirvai paremti. Už auką Dirva nuoširdžiai dėkoja.

• Atostogos Floridoje geriausiai praleisite V. ir A. Tomkų vasarvietėje Sapphire Sea, 700 Ocean Dr. Juno Beach, North Palm Beach, Fla. 33408. Tel. (305) 844-3388. Vasarvietę prie pat Atlanto vandenyno. Graži aplinka. Malonus patarnavimas. Puikūs kambariai su virtuvėmis. Atvykę nesigailėsite.

• Floridoje rasite jaukią lietuvišką nuotaką Jazbučių vasarvietę, 8910 Collins Ave., Miami Beach, Florida. Vsi butukai turi oro šaldymą (air conditioning), pilnai įrengtas virtuves su šaldytuvais. Erdvi nuosava automobiliam statyti vieta. Puikus plažas čia pat tik perėjus skersai gatvės. Veikia ištisus metus. Dėl rezervacijų skambinkite (305) 865-9252 ar 865-2678.

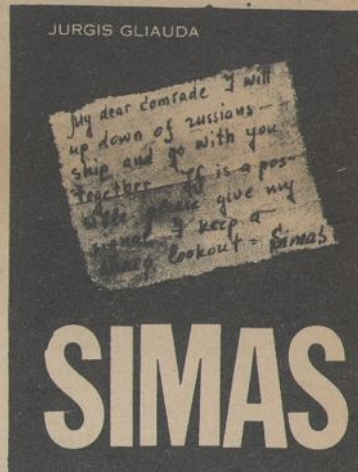
NEW YORK

BALFO VAJUS

Balfo vajus Didžiąjame New Yorke, kaip jau buvo skelbta, prasidėjo lapkričio 15 d. Didžiojo New Yorke lietuviams tą dieną buvo išsiųsta virš dviejų tūkstančių laišku. Šiuo metu New Yorke tarp lietuvių vyks ta įvairūs vajai ir kitoki parengimai, bet tikimasi, kad Balfo naudingą ir tikrai reikalingą darbą mūsų visuomenė gerai supranta, todėl į Balfo vajuos komiteto laiškus — prašymus atkreips reikiamą dėmesį ir savo aukos vargstančių brolių lietuvių šalpai nepaigailės.

Tai pavirtina gera pradžia. Jau lapkričio 4 d., dar toli prieš vajuos oficialią pradžią, keli ištikim Balfo rėmėjai prisiuntė 100 dol. Pirminę auką -- 25 dol. atsiuntė ponis Josephine Katkus, tuo būdu ji tapo tikrąja šių metų Balfo vajuos atidarytoja.

Masiniams laišku siuntinėjimui palengvinti Balfo Centras išrūpino leidimą papiginto pašto tarifą, juos siunčiant laiškas kainuos tik kiek virš 2 centų. Tačiau tai surišta su įvairiais techniniais pasirošimais, kurių iki lapkričio 15 d. nebuvo galima pilnai atlikti. Papigintu tarifu vajuos komitetas pasinaudos siunčiant papildomą laišku siuntą.

Lietuvių kalboje. Kaina \$3.00. Išleido Vilties leidykla. Gaunama Dirvoje ir pas platintojus.

AUKOS DIRVAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis aukojo šie Dirvos skaitytojai:

J. Adomaitis, Ville Laselle 2,00
G. Lorenz, Chicago 3,00
M. Boguta, Detroit 1,00
S. Jucas, Hot Springs 5,00
J. Pupininkas, Rochester .. 7,00
J. Kriščiūnas, Detroit 7,00
K. Pažemėnas, Torrance .. 2,00
J. Puikūnas, Los Angeles .. 2,00
A. Januška, Milton 2,00
E. Armanienė, Baltimore .. 4,00
P. Tamulionis, Cleveland .. 2,00
S. Mineika, Centerville 5,00
K. Čeputis, Muskegon 3,00
K. Ripskis, Chicago 7,00
St. Burkauskas, Šaulių Kuopa
Detroit 10,00
S. Thomas, Miami Beach 25,00
I. Navickas, Cleveland 2,00
K. Pautienis, Cleveland .. 5,00
J. Gribauskas, Chicago ... 2,00
R. Perk, Cleveland 50,00
S. Pakauskas, Windsor ... 3,00
K. Varnelis, Chicago 1,00
A. Alekna, Chicago 3,00
E. Leleiva, Richmond Hill 5,00
A. Sagys, Cleveland 5,00
J. Dunduras, Cleveland ... 2,00
Z. Juškevičienė, Chicago .. 5,00
V. Meilūnas, Brooklyn ... 5,00
LB Woodhaven Apyl. 5,00
A. Steponavičius, Euclid .. 5,00
ASS Worcesterio Sk. 10,00
K. Kalendra, Concord 4,00
V. Guodis, Toronto 7,00
Z. Kalinauskas, Elizabeth 1,00
G. Gontar, St. Louis 2,00
L. Juodis, Brooklyn 2,00
J. Baranauskas, Cleveland 2,00
J. Laurinaitis, Australia .. 5,00

Visiems aukotojams Dirva nuoširdžiai dėkoja.

Brangiam tėvui Lietuvoje mirus,

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos

Valdybos nariui

STASIUI VIRPŠAI

ir giminėms nuoširdžią užuojautą reiškia

kia

Amerikos Lietuvių Tautinės
Sąjungos Valdyba

Brangiam tėveliui Lietuvoje mirus, L. T.

Akademino Sambūrio nariui

STASIUI VIRPŠAI

ir giminėms nuoširdžią užuojautą reiškia

Lietuvių Tautinis Akademinis
Sambūris Chicagoje

Brangiam tėveliui mirus

STASIUI VIRPŠAI

gilią užuojautą reiškia

B. ir A. Kremeris
S. ir N. Juskus

Kolegai STASIUI ŠVEDUI, jo broliui muzikui

JONUI ŠVEDUI

mirus Lietuvoje, nuoširdžią užuojautą reiškia

Lietuvių Tautinis Akademinis
Sambūris Chicagoje

A + A

STASEI BARANAUSKIENEI

Lietuvoje mirus, jos vyrui JONUI BARANAUSKUI liūdesio valandoje reiškia nuoširdžią užuojautą

A. E. Steponavičiai,
VI. Šniolis,
VI. Bacevičius

L.T.A. Sambūrio nariui

A. A.

JONUI MONTVILAI

mirus, jo svainiui JUOZUI MATUKUI ir seserėčioms IRENAI SIENIENEI ir VIDAI OPELKIENEI su šeimomis reiškia nuoširdžią užuojautą

Lietuvių Tautinis Akademinis
Sambūris Chicagoje